Tidskrift för
Schack

Nr 4

Juli—Augusti 1957 · Årg. 63

Sverigemästerskapets finalspel

A. Fridh t.v. mot den slutliga segraren Z. Nilsson.

TIDSKRIFT FÖR SCHACK 1957

Redaktör och ansvarig utgivare: Erik Lundin

Redaktion och expedition: Drottninggatan 29 C, Stockholm
Telefon 11 51 95. Postgiro 39 73

Annonsavdelning: Telefon 31 67 22 (kl. 9—12)

Prenumerationspris: helår kr. 12: —

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.		Sid.
Schack i tennismiljö	146	Tio nya mästare	182
Z. Nilsson, Sverigemästare	146	Sovjet vann Student-VM	188
De nya mästarna	147	Gunnar Hult in memoriam	190
Olof Sterner, Nordenmästare	151	Bagare Forsberg 60 år	190
H. O. Hålén, JM-mästare	151	Barda Norgemästare	190
Ett schackbiblioteks öde	153	G. H. Andersson död	191
Teoretisk översikt	157	Ståhlberg till Texas	191
Partier — SM —	161	Sovjet—Jugoslavien	191
Problem	174	Rysk EM-seger	192
Studier	178	Ny VM-match	192
Stimulera problemkonsten!	181		

Restexemplar av Tidskrift för Schack

utförsäljas till ett pris av 25 öre pr styck. Det gäller udda häften från icke kompletta årgångar 1935—52. Passa på detta tillfälle att till billigt pris komma över värdefulla häften.

Tidskrift för Schack

Nr 4

Juli—Augusti 1957 . Årg. 63

Högtidlig jubelkongress

Tidskriftsfrågan löst

Sveriges schackförbunds 40:e kongress på restaurant Hasselbacken i Stockholm den 29 juni 1957 blev högtidlig och för tidskriftens framtida öde av särskild betydelse. Utmärkelser och flera gåvor förlänades förbundets ledning och enskilda som erkänsla för gagnerik schacklig verksamhet.

Till särskild ordförande vid kongressen utsågs den andre i ordningen på ledarstolen i förbundets historia, civilingenjör Eric Olson, Göteborg. En av de huvudansvariga för tillkomsten av denna jubileumskongress med tävlingar, Stockholms schackförbunds ordförande, disponent John Byström, besteg talarstolen och i ett trevligt anförande hälsade kongressen välkommen till huvudstaden. Han slutade med förhoppningen att denna kongress måtte bli en milstolpe i Sveriges schackförbunds historia och överlämnade från sitt förbund en fana till riksförbundet.

Göteborgs schackledare byggmästare Ivar Havner hade gått i spetsen för att en beslutad halskedja till ordföranden blivit verklighet och överlämnade den med bl. a. följande ord: "Svenskt schack har nu nått en sådan styrka och har inom alla samhällsklasser så djupa rötter att det är otänkbart att det kan upplösas. Denna kedja vill vi också skall utgöra en bestående symbol i vårt schack".

Det kom sedan på Eric Olsons lott att dekorera hr Rogard med denna prydliga kedja, varvid han yttrade bl. a. följande: "Käre Rogard! Du har visat styrka i Dina handlingar och fört schacket mot höga mål. Du har ställt Din eminenta förmåga i schackets tjänst. Må denna kedja vara en symbol på aktning vi hyser för Dig och må Du ej förtröttas". Även vice ordföranden fabrikör Jakob Ekelund, Örebro, gav uttryck för sitt förbunds och styrelsekamraternas aktning för ordförandens insatser.

Nästan rörd tackade Rogard för hyllningar som kommit honom personligen och förbundet till del och sade bl. a. "Varje person kommer och går. Sedan är det det eviga schacket kvar. Vad i dag betraktas som en blygsam men kanske ambitiös inledning kanske om några årtionden betraktas som ett embryo eller ett litet vackert barn".

Innan de egentliga preludierna var avslutade utsåg kongressen med acklamation författaren Gustaf Collijn och stormästare Gösta Stoltz till hedersledamöter samt tilldelade redaktörerna Erik Lundin och Gideon Ståhlberg Collijnplaketten i guld som uppskattning för gagnerik schacklitterär verksamhet. Och så bestämdes att 1958 års kongress med SM-tävlingar förlägges till Växjö med början preliminärt den 5 juli.

Vidare kan nämnas, att John Byström, Stockholm, inträdde i styrelsen som ordinarie skattmästare medan hans föregångare på denna post, civilingenjör Fritz Andersson,

Schack i tennismiljö

Tennisstadion invaderat av nära 450 schackspelare! Inte på läktarna som åskådare av en eller flera tennismatcher utan som spelare nere på banorna — medan två eller möjligtvis flera tennisspelare var åskådare av schackspelarnas "herrsingel". Så besynnerliga proportioner och omvända begrepp hade alltså drabbat dessa berömda domäner, men ingen skada var skedd. Vädrets makter tillät livligt tennisspelande på utebanorna, och här utgjorde schackspelarna stundom en stor och intresserad publik. Men låt oss återvända till de inre regionerna av det stolta tennispalatset, där de många schackpartierna faktiskt utgör en nog så imponerande anblick. Vi tror det var Påhlman som i ren begeistring över den ovanliga schackmiljön råkade tänka högt "att man riktigt kunde höra bollarnas sus och suset i bollarna", vad han nu kunde mena.

Z. Nilsson, Sverigemästare

Den nyinrättade Sverigemästargruppen blev absolut den jämnaste och säkert en av de hårdaste turneringarna i förbundets historia. Att 7 poäng av 11 räcker till (delad) slutseger är mycket ovanligt. Före sista ronden hade fem man åtminstone teoretisk chans till första pris. Slutligen stod emellertid den väderbitne kämpen Z. Nilsson och överraskningarnas man (?) Anton Fridh som segrare. Deras särspel kom att omfatta tre partier. Med vit vann Fridh det första, och då gav nog de flesta slaget förlorat för "Z", som till varje pris måste undgå remi i nästa parti. Det kan man ju också göra genom att vinna — Nilsson vann det andra partiet i bästa stil (se partiavd.). Det verkade nu som om Fridhs energi var på upphållningen. Han fick som vit i det tredje partiet ett sämre slutspel och förlorade.

Z. Nilssons seger är på alla sätt välförtjänt. Inte bara genom att han i årets turnering presterat det genomgående bästa spelet. Under en följd av år har han varit en av huvudaspiranterna på titeln, fastän han först i år så att säga fick fast grepp på den. Man behöver bara erinra sig tävlingen 1953, då Nilsson vann den ena landslagsgruppen och därefter utkämpade ett särspel på inte mindre än tio partier mot Gösta Stoltz. Stoltz vann den gången med 6—4. Redan 1947 delade Nilsson andra pris med E. Lundin efter Folke Ekström. Den nye Sverigemästaren har mycket goda teoretiska kunskaper — för att nu inte tala om hans nästan lika goda språkkunskaper.

De båda "outsiderspelarna" Fridh och Arnlind kom inte med på landslagsspelarnas egen omröstningslista för de tio platserna, utan först efter förbundsstyrelsens uttagning till de två återstående platserna. Deras resultat i tävlingen talar för sig självt. Exmästaren Hörberg hade en "utsökt" dålig start i tävlingen men ryckte upp sig storartat. Olof Sterner på samma poäng som Hörberg var antagligen inte nöjd, utan for till Helsingfors och bättrade på det hela med ett Nordenmästerskap!... Kristian Sköld försökte göra detsamma. Han spelade betydligt bättre än poängskörden ger vid handen. I Stockholm förlorade han ronderna 7, 8, och 9. I Helsingfors — med Nordenmästerskapet nästan inom räckhåll — förlorade han ronderna 7, 8 och 9... Det verkliga misslyckande i årets SM svarade Joffe för; man hade bokat honom för en av topplaceringarna.

I den söndertrasade landslagsklassens båda smågrupper utgick Ernst Åhman, Göteborg, och Sture Nyman, Stockholm, helskinnade.

Landslagsklassen får ett nytt gott tillskott genom resp. vinnare av mästarklassens grupper. Rutinerade dalmasen Gustav Granlund fick Sonneborn-seger mot Åke Olsson, som hade samma poäng. Björn Häggquist tog den mest överlägsna segern i sin grupp, men även O. W. Johanssons gruppseger var mycket övertygande.

De nya mästarna

Inte mindre än tio nya mästare korades från första klass, dels genom gruppseger och dels genom att odelat andrapris uppnåtts för andra gången. De nya mästarna — som även presenteras med partier på partiavdelningen — "belönas" här med kort omnämndande i gruppordning.

Ola Eriksson

Man lägger märke till att flertalet uppnått "stadgad" ålder, vilket också skulle kunna uttydas så, att vägen till mästerskapet är både mödosam och lång.

Grupp 1: Förre norrlänningen Roland Bäck, Stockholm, 41 år. Medelpadsmästare 1940. "Riktig" mästare 1948, men nedflyttad 1954. Sven Hagberg, Stockholm, 41 år. Ordförande i Wasa Schackklubb. Samma poäng som Bäck, sämre Sonneborn, men ett tidigare andrapris klarade mästartiteln.

Grupp 2: Albert Kerje, Stockholm, 50 år. Se vidare hans resultat i mästarklassen vid Nordiska turneringen i Helsingfors. Hållbar titel, tydligen.

Grupp 3: J. Wesche, Stockholm, 47 år. Sedan 1949 har han med framgång deltagit i 6 SM. 1929 var han Hälsingborgs-mästare, och under studietiden deltog han även i Karlskronas schackliv.

Grupp 4: Lennart Elander, Solna, 24 år, och en ungdom att räkna med. Som junior förlorade han särspel för VM mot Mellberg, Göteborg.

Grupp 5: Ola Eriksson, Stockholm, 41 år. Pristagare i 8 SM. Började med schack vid 4 års ålder! Har alltså tydligen gått den långa vägen.

Grupp 6: Arvid Nilsson, Karlstad, 29 år. Började med schack vid 6—7 års ålder och har deltagit i 6 SM. Distriktsmästare 1956.

Grupp 7: Folke Åström, Luleå, 39 år. En av "de stora" i norrländskt schack. Vunnit 7 DM och Luleå-mästerskapet 15 gånger. Spelat 16 partier i allsvenskan utan nederlag.

Forts. å sid. 189.

Halmstad, som av sjukdom var förhindrad närvara, kvarstår i styrelsen utan bestämd funktion. P. E. Högborg, U. Körling och J. Westberg, Stockholm, samt E. Nordström, Göteborg bildar ungdomskommitté.

LÅNG TIDSKRIFTSDEBATT

Före uppehåll i de långa förhandlingarna tog man itu med tidskriftsfrågan. Sedan ordföranden redogjort för resultatet av de förhandlingar som förts mellan förbundet och tidskriftens redaktör Erik Lundin, blev samtliga distriktsförbunds ombud jämte andra i tillfälle att uttala sin mening om det planerade övertagandet från schackförbundets sida av Tidskrift för Schack från och med år 1958. Ernst Åhman, Göteborg, gav uttryck för sin glädje att denna fråga äntligen syntes kunna få en acceptabel lösning. Han förordade samtidigt att schackbladets utgivning upphör. Även Smålands ombud var positivt inställd på övertagandet, men ställde sig skeptisk inför de ekonomiska kalkylerna. Sandin, Västergötland, förordade fast prenumeration för att icke förbundet skulle drabbas av allt för stora ekonomiska förluster. Han hoppades även att tidskriften måtte bli ett organ för diskussioner i allmänna schackfrågor och ansåg att intervallerna för schackbladets utgivning varit för långa. Tidskriften, ansåg han, borde hållas på samma höga nivå som hittills. Stenborg, Mälardalen, förordade efter antydan av Bohmgren flerårig prenumeration. Skånes S F:s ombud ansåg schackbladet dåligt och rekommenderade att denna publikation slopas. Flertalet andra ombud var inne på samma linje och stödde styrelsens förslag. Största motståndet kom från Upplands schackförbund. Hr Bohmgren framhöll bl. a., att han trodde att Tidskrift för Schack aldrig kunde bli vad den varit men att en lösning på frivillig väg var glädjande och rekommenderade god ekonomisk uppläggning från början med flerårsprenumeration enligt engelskt mönster.

Vid omröstningen visade det sig att de "fyra stora" förbundet, Stockholm, Västergötland, Mälardalen och Göteborg, gick med på centralstyrelsens förslag att överta Tidskrift för Schack och att tidskriften utges i förbundets regi från och med år 1958 med 10 nummer per år och att utgivning av schackbladet upphör från samma tid. Röstsiffrorna blev 5996 för centralstyrelsens förslag och 2375 gick emot detsamma.

Pax.

Tävlingsresultaten

Landslagsklassen, grupp 1

Sverigemästargruppen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Poäng
1. Z. Nilsson, Stockholm ..	—	1	½	½	½	½	½	1	½	½	½	1	7
2. A. Fridh, Linköping....	0	—	½	0	½	1	1	1	½	1	½	1	7
3. E. Arnlind, Stockholm..	½	½	—	½	0	½	½	½	½	1	1	1	6½
4. B. Hörberg, Stockholm..	½	1	½	—	½	0	0	0	1	1	½	1	6
5. O. Sterner, Stockholm..	½	½	1	½	—	1	1	½	½	0	0	½	6
6. G. Backlund, Stockholm	½	0	½	1	0	—	½	½	½	0	1	1	5½
7. B. Ekenberg, Hälsingborg	½	0	½	1	0	½	—	1	1	½	0	½	5½
8. E. Lundin, Stockholm..	0	0	½	1	½	½	0	—	½	1	1	½	5½
9. R. Goode, Kristinehamn	½	½	½	0	½	½	0	½	—	1	½	0	4½
10. K. Sköld, Stockholm....	½	0	0	0	1	1	½	0	0	—	½	1	4½
11. A. Werle, Stockholm ..	½	½	0	½	1	0	1	0	½	½	—	0	4½
12. M. Joffe, Stockholm	0	0	0	0	½	0	½	½	1	0	1	—	3½

Landslagsklassen, grupp 2:	1	2	3	4	5	6	7	Poäng
1. E. Åhman, Göteborg	—	½	½	½	1	1	1	4½
2. B. Söderborg, Stockholm	½	—	1	½	½	1	½	4
3. N. Bergqvist, Solna	½	0	—	½	½	½	1	3
4. K. G. Pettersson, Bergvik	½	½	½	—	1	½	0	3
5. S. Buskenström, Gävle	0	½	½	0	—	½	1	2½
6. S. Carlsson, Västerås	0	0	½	½	½	—	1	2½
7. H. Broberger, Stockholm.....	0	½	0	1	0	0	—	1½

Landslagsklassen, grupp 3:	1	2	3	4	5	6	7	Poäng
1. S. Nyman, Stockholm	—	½	1	½	1	½	1	4½
2. A. Burehäll, Stockholm	½	—	½	1	1	½	1	4½
3. S. Hamrin, Stockholm.....	0	½	—	½	1	1	½	3½
4. L. Lindberg, Stockholm	½	0	½	—	0	1	½	2½
5. A. Svensson, Falköping	0	0	0	1	—	½	1	2½
6. H. Åhman, Kiruna	½	½	0	0	½	—	1	2½
7. O. Kinnmark, Göteborg	0	0	½	½	0	0	—	1

Fr. v.: O. W. Johansson, Bj. Häggquist, G. Granlund och A. Kerje (som har särskilt tillstånd att sola sig i glansen av de nya landslagsspelarna).

R. Bäck, F. Åström, L. Elander och Hans Ek.

Mästarklassen, grupp 1:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Poäng
1. G. Granlund, Långshyttan..	—	½	½	1	1	1	1	1	1	0	½	7½
2. Å. Olsson, Stockholm	½	—	1	½	1	1	0	1	½	1	1	7½
3. V. Larsson, Alva	½	0	—	1	0	1	½	½	½	1	1	6
4. T. Tamm, Stockholm	0	½	0	—	1	½	1	½	½	1	1	6
5. K. Arnstam, Växjö	0	0	1	0	—	½	0	½	1	1	1	5
6. O. Nilsson, Eskilstuna	0	0	0	½	½	—	1	½	½	1	1	5
7. R. Utuste, Göteborg	0	1	½	0	1	0	—	½	½	½	1	5
8. G. Pettersson, Kumla	0	0	½	½	½	½	½	—	½	1	½	4½
9. H. Gustavsson, Sandviken..	0	½	½	½	0	½	½	½	—	0	1	4
10. S. Krenzisky, Malmö	1	0	0	0	0	0	½	0	1	—	1	3½
11. Å. Boman, Trollhättan	½	0	0	0	0	0	0	½	0	0	—	1

Mästarklassen, grupp 2:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Poäng
1. Bj. Häggquist, Stockholm	—	1	0	1	1	½	1	1	1	1	1	1	9½
2. R. Berner, Stockholm ..	0	—	1	0	1	0	1	½	½	1	1	1	7
3. S. Isaksson, Motala	1	0	—	1	0	0	0	½	½	1	1	1	6
4. R. Strömberg, Gävle	0	1	0	—	1	½	½	1	½	½	½	½	6
5. B. Ahlgren, Västerls ..	0	0	1	0	—	0	½	½	1	½	1	1	5½
6. G. Källgren, Köping	½	1	1	½	1	—	½	½	0	0	0	½	5½
7. Å. Edbäck, Borlänge....	0	0	1	½	½	½	—	½	½	½	0	1	5
8. Fr. Karlsson, Göteborg..	0	½	½	0	½	½	½	—	½	½	½	1	5
9. J. Roth, Lund.....	0	½	½	½	0	1	½	½	—	1	½	0	5
10. S. Cederlind, Karlskoga	0	0	0	½	½	1	½	½	0	—	½	1	4½
11. H. Larsson, Barlingbo ..	0	0	0	½	0	1	1	½	½	½	—	0	4
12. O. Appelquist, Stockholm	0	0	0	½	0	½	0	0	1	0	1	—	3

A. Nilsson, J. Wesche, S. Hagberg och L. Sepp.

PRISTAGARE FÖR KLASS I, II OCH JUNIORER.

Första klassen.

(Alla ettor och dessutom de tvåor som haft andraplaceringar två gånger de tre senaste åren, avancerar till mästarklassen.):

Grupp 1: 1) R. Bäck, Stockholm, 7, 2) S. Hagberg, Stockholm, 7, 3) J. Pettersson, Mokorset, 6½.

Grubb 2: 1) A. Kerje, Stockholm, 8½. 2) L. Bergner, Mokorset, 7, 3—5) H. Lantz, Stockholm, R. Lundqvist, Stockholm, och N. Hansson, Visby, 5½.

Grupp 3: 1) J. Wesche, Stockholm, 7½, 2—3) H. Brynhammar, Kiruna, och B. Grafström, Uppsala, 7.

Grupp 4: 1) L. Elander, Solna, 8, 2—3) E. Holm, Falun, och K. Rang, Lund, 6½.

Grupp 5: 1) O. Eriksson, Stockholm, 6½, 2—3) G. Östberg, Karlstad, och J. Jungdahl, Riseberga, 6.

Grupp 6: 1) A. Nilsson, Karlstad, 7, 2—3) G. Cardell, Stenstorp, och J. Blomkvist, Stockholm, 6½.

Grupp 7: 1) F. Åström, Luleå, 8. 2) F. Johannesson, Lönsboda, 7, 3) K. Vannrud, Karlstad 6.

Grupp 8: 1) H. Ek, Jönköping, 7½, 2) L. Sepp, Stockholm, 6½. 3) A. Ericson, Stockholm, 6.

Andra klassen.

Grupp 1: 1) A. Åström, Västerås, 10½, 2) S. E. Breimar, Stockholm, 9, 3) B. Lisskar, Falun, 7.

Grupp 2: 1) F. Andersson, Borlänge, 8½, 2) S. Johansson, Linköping, 8. 3) G. Rundqvist, Göteborg, 8.

Grupp 3: 1) E. Byhlin, Karlstad, 8½, 2) Å. Westman, Umeå, 8½. 3) G. Wahlund, Solna, 8.

Grupp 4: 1) J. Frise, Lund, 9. 2) F. Lager, Gävle, 8½, 3) G. Hedberg, Heby, 7½.

Grupp 5: 1) H. Johansson, Stockholm, 8½, 2) H. Österberg, Karlstad, 8, 3) S. Nilsson, Vittsjö, 8.

Grupp 6: 1) G. Rundkvist, Stockholm, 8, 2) T. Jonsson, Nynäshamn, 7½, 3) G. Eriksson, Hörnse, 7½.

Grupp 7. 1) K. Andersson, Göteborg, 8, 2) K. Nordström, Stockholm, 7½, 3) G. Gustafsson, Emmaboda, 6½.

Grupp 8: 1) S. Kärrman, Lerum, 9½, 2) G. Lundqvist, Motala, 9, 3) R. Pettersson, Örebro, 8.

Grupp 9: 1) B. Lagerstedt, Filipstad, 8½ 2) I. Martinsson, Stockholm, 8½, 3) B. Jändel, Stockholm, 7½.

Grupp 10: 1) E. Salmijak, Solna, 9, 2) B. Göransson, Uppsala, 8½, 3) Å. Eriksson, Nora, 7½.

Grupp 11: 1) A. Bruse, Örebro, 9, 2) K. Andessar, Norrahammar, 9, 3) A. Holm, Solna, 7½.

Grupp 12: 1) T. Hast, Säffle, 7½, 2) A. Berggren, Göteborg, 7, 3) A. Adfeldt, Stockholm, 6.

Grupp 13. 1) Å. Björkman, Stockholm, 8, 2) L. Uppström, Borås, 7½, 3) C. Nilsson, Oskarshamn, 7.

Grupp 14: 1) L. Bäckström, Göteborg, 9½, 2) A. Bergdahl, Olofström, 9, 3) B. Carlsson, Laxå, 8½.

Grupp 15: 1) O. Rova, Krylbo, 9½, 2) A. Rydholm, Nynäshamn, 8, 3) H. Friberg, Jönköping, 7.

Grupp 16: 1) S. Pettersson, Borås, 7, 2) S. Johansson, Stockholm, 7, 3) D. Hagström, Stockholm, 6.

Grupp 17: 1) Å. Nordberg, Oskarshamn, 10, 2) L. Abramsson, Stockholm, 9½, 3) H. Savegren, Stockholm, 8.

Grupp 18: 1) A. Lindström, Stockholm, 9, 2) T. Lindelöf, Stockholm, 8½, 3) J. Larsson, Sandviken, 8½.

Grupp 19: 1) B. Andersson, Stockholm, 9½, 2) A. Palm, Lidköping, 9, 3) G. Strelert, Stockholm, 8.

Grupp 20. 1) Axel Jägare, Uppsala, 9½, 2) F. Gustafsson, Borås, 8, 3) E. Westling, Hälleforsnäs, 7.

Grupp 21: 1) M. Montin, Gävle, 7½, 2) G. Forsberg, Långshyttan, 7, 3) L. Larsson, Lerum, 6½.

Grupp 22: 1) T. Seger, Stockholm, 8½, 2) R. Andersson, Linköping, 7½, S. Almquist, Solna, 7.

Mästarklassen, grupp 3:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	**Poäng**
1. O. W. Johansson, Solna....	—	1	½	½	1	1	½	½	½	1	1	7½
2. K. E. Gannholm, Alva	0	—	½	½	1	1	½	0	1	1	1	6½
3. J. Mörby, Lidköping	½	½	—	0	1	1	½	½	½	½	1	6
4. O. Lindström, Stockholm ..	½	½	1	—	0	0	1	1	½	0	1	5½
5. E. Wendelin, Sandviken	0	0	0	1	—	0	1	1	1	1	½	5½
6. C. Johannesson, Göteborg ..	0	0	0	1	1	—	½	½	1	0	1	5
7. G. Sandberg, Umeå	½	½	½	0	0	½	—	1	0	1	½	4½
8. R. Eriksson, Eskilstuna....	½	1	½	0	0	½	0	—	1	½	0	4
9. H. Ward, Västerås	½	0	½	½	0	0	1	0	—	½	1	4
10. K. Johansson, Ludvika	0	0	½	1	0	1	0	½	½	—	0	3½
11. L. Molin, Stockholm	0	0	0	0	½	0	½	1	0	1	—	3

Olof Sterner Nordenmästare

Olof Sterner

Nordiska schackförbundets kongressturnering hölls i Helsingfors under tiden 31/7—9/8 och i Lovisa 10—11/8. Sammanlagt från de fem nordiska länderna deltog 67 spelare, därav sju damer i en för första gången anordnad tävling om Nordens dammästerskap. Nylands nations lokaler var smyckade med lagerträd och nordiska flaggorna, när Finlands schackförbunds ordförande, diplomingenlör Helge Hindström, med följande ord hälsade deltagarna:

— Det är med stor glädje jag på Finlands schackförbunds vägnar hälsar Nordens schackspelare välkomna till årets nordiska kongressturnering i Finland. Vi har så småningom kommit så långt, att vi längtar efter varje nytt tillfälle till kamratlig samvaro och inspirerande kamp på vårt kära 64-rutiga schackbräde. Den nordiska idén har ju under senaste åren blivit allt mera uppburen av våra folk, och det kan lugnt tilläggas att vi schackspelare härvidlag föregått med gott exempel, ty om nordiska mästerskapet hade man redan kämpat ett par tiotal år då Finlands schackförbund för 35 år sedan bildades. — Välkomna goda nordiska vänner! Vi ska igen ta ett nappatag och skriva en ny sida i Nordiska schackförbundets historia och denna sida får en ny rubrik, ty första gången kämpar damerna med om Nordens dammästerskap. Otvivelaktigt utgör detta ett led i ett ytterligare utvidgat nordiskt samarbete, som gör det möjligt för oss att se ljust på framtiden.

Tävlingarna

Turneringen om nordenmästerskapet blev denna gång märkbart ojämn då endast Finland och Sverige var starkt representerat. Såväl titelförsvararen Bent Larsen, Danmark, som Islands hopp Fridrik Olafsson saknades; bägge var engagerade i studentmatcherna i Reykjavik. Norge hade inte någon av sina främsta med. Det blev därför en ren finsk-svensk kapplöpning där svenskarna genom vackra slutspurter lade beslag på de främsta platserna. Efter inledningsspelstilen att döma en framtida förstärkning av norrländskt schackliv. Tack vare Sonneborn slapp Hålén ett extra särspel mot Ove Kinnmark. Den 13-årige sonsonen till veteranen Olov Kinnmark var annars en av "sensationsmännen" i tävlingen.

Juniorer.

Grupp 1: 1) Jan Sellberg, Stockholm, 7, 2) Stefan Zenker, Stockholm, 6, 3) Göran Broström, Umeå, 5, 4—8) Lennart Eriksson, Lidköping, Rolf Martens, Malmö, Karl Nylander, Husum, Lennart Strandberg, Malmö, och J. E. Westman, Gävle, vardera 4½.

Grupp 2: 1) H.-O. Hålén, Umeå, 6½, 2) Ove Kinnmark, Göteborg, 6½, 3) Bo Sturell, Norrtälje, 5½, 4—5) Tore Gannholm, Stånga, och Leif Svensson, Falköping, vardera 5, 6) Hans Strandell, Köping, 4½, 7—8 Per Dahmström, Malmö, och Lennart Rohlin, Uppsala, vardera 4 poäng.

JUNIORMÄSTARE

Särspelet mellan gruppsegrarna i juniorklassen vanns av H.-O. Hålén, Umeå, av

H.-O. Hålén

ronderna såg det inte fullt så lovande ut. Visserligen glänste Sköld med fyra raka segrar, men Sterner hade "bara" 2½ och Ståhlberg katastrofala 1½. Av finnarna var främst Salo men även Rantanen starkt att räkna med. Efter sju ronder var det finsk ledning: Salo 6, Sköld 5½, Rantanen och Sterner 5, Ståhlberg 4½, Böök 4 etc. Slutsegraren var sannerligen inte lätt att spåra vid detta skede av tävlingen. Men nu började Sterner gå fram i oemotståndlig stil. Han vann sina fyra återstående partier, slog sina huvudkonkurrenter Salo och Sköld och hemförde en mycket klar seger. Ståhlbergs framryckning till ensam andraplacering efter den miserabla starten var lika oväntad som praktfull, medan däremot Sköld och Salo kan ta varandra i hand och grubbla över den "klimatförsämring" som för båda medförde tre förluster i följd i slutronderna. Mycket otränade Böök kämpade sig energiskt till en god placering och till bästa finska resultat.

LANDSLAGSKLASSEN

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	P
1. O. Sterner, Sverige	—	1	1	1	½	1	½	½	1	½	1	1	9
2. G. Ståhlberg, Sverige ..	0	—	1	0	1	½	½	1	1	1	1	1	8
3. E. Böök, Finland	0	0	—	1	½	½	1	½	1	1	1	1	7½
4. K. Sköld, Sverige	0	1	0	—	0	1	1	½	1	1	1	1	7½
5. M. Rantanen, Finland ..	½	0	½	1	—	1	1	1	0	0	1	1	7
6. T. Salo, Finland	0	½	½	0	0	—	½	1	1	1	1	1	6½
7. I. Johannsson, Ieland ..	½	½	0	0	0	½	—	½	1	½	1	1	5½
8. I. Asmundsson, Island ..	½	0	½	½	0	0	½	—	0	½	1	1	4½
9. P. Möller, Danmark	0	0	0	0	1	0	0	1	—	½	0	1	3½
10. A. Nielsen, Danmark ..	½	0	0	0	1	0	½	½	½	—	½	0	3½
11. P. Korning, Danmark ..	0	0	0	0	0	0	0	0	1	½	—	1	2½
12. G. Moe, Norge	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	—	1

I mästarklassen och första klass och damturneringen inte att förglömma blev det genomgående finska segrar, som framgår av efterföljande uppställningar. Den vid SM i Stockholm nykorade mästaren A. Kerje hävdade sig fint med en andraplacering i mästarklassen. Nordisk dammästare blev S-L Vuorenpääa med 5½ poäng av de sex partierna.

Mästarklassen gr. I.

O. Pastuhoff, Finland	7½
A. Kerje, Sverige	7
E. Gilfer, Island	6½
L. Johnsen, Island	6½
H. Lindroos, Finland	6
Åke Sjöstam, Sverige	6
D. Lardot, Finland	5½
N. Wikberg, Finland	5½
H. Matikka, Finland	5
H. Kahra, Finland	4½
A. Luumi, Finland	4
L. Hällström, Finland	2

Mästarklassen gr. II.

H. Honkanen, Finland	7½
U. Körling, Sverige	7
P. Madsen, Danmark	7
A. G. Ojanen, Finland	6½
H. Koskinen, Finland	6
P. Simonen, Finland	5½
O. Appelquist, Sverige	5
K. E. Gannholm, Sverige	5
O. Valdimarsson, Island	5
P. Ahonen, Finland	4
I. Solin, Finland	4
A. L. Mattsson, Finland	3½

I första klass blev det finsk seger i båda grupperna. R. Outinen vann grupp 1 med 8 poäng av 11 partier. Svensken H. Bryn-hammar kom här på sjätte plats med 6½ poäng. I andra gruppen hade finnarna G. Kvist, A. Kaasalainen och A. Kiviaho vardera 7 poäng. Ende svenske deltagaren, L. Uppström, kom på sjätte plats med 5½ poäng.

Ett schackbiblioteks märkliga vandring

Tfs har mottagit efterföljande rätt sensationella aktstycke från en utlandssvensk schackvän, känd av många äldre schackspelare här hemma. Det i artikeln påtalade kommer givetvis att föranleda all möjlig undersökning.

Redaktionen av Tidskrift för Schack
Drottninggatan 29 C, Stockholm.

Jag har med största intresse tagit del av artikeln: "Bruno Bassi — en schackspelets vetenskapsman", införd i sista numret (No. 2) av Tidskriften för detta år. Artikeln i fråga har gett mig en tankeställare.

Saken ligger nämligen så till att jag under en period av ungefär 25 år haft order hos ledande schackförlag i Europa samt i Nordamerika, att för min räkning prenumerera på olika ledande schacktidskrifter samt att genom dem söka anskaffa gamla årgångar för att göra mina samlingar kompletta; att för min räkning inköpa nyutkomna turneringsböcker och likaledes söka för min räkning anskaffa turneringsböcker av äldre datum, som jag ännu ej lyckats anskaffa; att likaledes för min räkning beställa nyutkomna läroböcker i schack, analyser beträffande olika spelöppningar, matchpartier, partisamlingar av framstående mästare, schackhistoriska arbeten, etc., med ett ord allt vad som utkommit inom schackvärlden av schackhistoriskt eller teoretiskt intresse. För publikationer beträffande problem hyste jag likväl ett underordnat intresse.

På detta sätt lyckades jag med mycken ansträngning, mycket tålamod och stora ekonomiska uppoffringar hopsamla ett schackbibliotek på omkring 1.000 nummer, omfattande bl.a. kompletta samlingar av årgångar av olika schacktidskrifter, såsom Tidskrift för Schack, Deutsche Schachzeitung, Wiener Schachzeitung, Kagans neuste Nachrichten, La Stratégie, L'echiquier, American Chess Bulletin och Ajedrez Argentino, liksom diverse årgångar av många andra schacktidskrifter.

Dessutom lyckades jag hopsamla *ALLA* turneringsböcker som utkommit i tryck sedan 1851 liksom även de turneringar som hektograferats av Mr. Cordingley i London.

Därtill kommo en hel del verk av schackhistoriskt värde, såsom Bledow, Haydebrand & von der Lasa, Stauntons läroböcker, olika upplagor av Collijns Lärobok i Schack, Bildguer med Supplemant, Morgans Chess Digest, Mieses & Dufresnes och många andra, för att ej tala om Bachmans Schachjahrbuecher, komplett, partisamlingar av olika mästare, monografier, Philidors och Rincks samlingar av slutspel, Alain C. Whites olika problemsamlingar samt Sahlbergs och Sam Lloyds problemsamlingar och humoresker.

Bland dyrgriparna må särskilt omnämnas Rue Lopez samt Lollis verk, tryckta omkring 1600. De voro i "följetongsformat" och häftade samt i perfekt skick. Av pietetsskäl lät jag ej binda in dem, utan behöll dem i sitt ursprungliga skick, det ena verket, om jag ej missminner mig med gult, det andra med blågrönt försättsblad. För vardera av dessa verk betalade jag på sin tid åtskilliga hundraden av Guldfrancs.

Förutom ovannämnda värdefulla schackverk hade jag samlat en hel del intressanta klipp från dagstidningar alltsedan 1899, omfattande en hel del partier, som ej offentliggjorts i schacktidskrifter, samt "last, but not least" en hel del klipp från The Illustrated London News, som på sin tid hade världens mest berömda schackspalt. Bland dessa klipp från 1850-talet och senare, återfunnos partier av Morphy, Strauton, MacDonnell, Andersen, Philidor, St. Amant, La Bourdonnais, Deschapelles, schackautomaten "Mefisto" samt Braminen Moheschunder, som på sin tid på grund av sitta starka spel, fast oteoretiska spelöppningsrepertoire, åstadkom ungefär lika stor förvirring bland samtida schackmästare, som senare hans landsman Sultan Khan. En del av dessa partier, särskilt de som spelats på the "Chess Divan" i London torde ha varit unika, ty jag har ej sett dem i hittills publicerade verk. En del av partierna spelade av de "gamla" mästarna, torde ej heller på annat ställe ha publicerats.

Döm om min förvåning då jag finner att denna samling av schacklitteratur, som av många experter förklarats vara *UNIK*, helt plötsligt enligt ovan citerade nekrolog över Dr Bassi, för ungefär *femton* år sedan uppenbarade sig i praktiskt taget identisk uppsättning i Dr Bassis hem i Uppsala.

Saken ställer sig likväl mindre förvånande vid närmare skärskådande.

Jag är sedan mer än 40 år tillbaka bosatt i Rio de Janerio, men brukar nästan varje år avlägga besök i Europa eller i USA. Sålunda befann jag mig år 1939 på tillfälligt besök i Stockholm och som jag ansåg det troligt att min vistelse i Sverige skulle bli relativt långvarig hade jag medtagit största delen av mitt schackbibliotek. Det andra världskriget utbröt likväl vid denna tidpunkt och som jag lämnat min familj kvar i Brasilien kände jag mig orolig att under rådande världskrig lämna dem ensamma. Jag sökte för den skull på bästa sätt taga mig tillbaka till Sydamerika, men under rådande förhållanden kunde jag givetvis ej belasta mig med mycket bagage och kvarlämnade för den skull mitt schackbibliotek till förvaring i den pension där jag bott. Innan jag reste talade jag med några schackvänner, bl. a. med Ernst Jakobson att jag hade ett schackbibliotek med mig, som jag gärna ville sälja om någon mecenat uppenbarade sig, som ville skänka samlingen till svenska schackentusiaster. Kort innan jag for blev jag uppringd från Uppsala av en mig helt okänd herre, som uppgav sitt namn såsom Dr Bassi. Jag förklarade situationen för honom och han bad mig sända honom en förteckning på mina schackböcker, vilket jag också gjorde. Detta är den enda kontakt jag haft med Dr Bassi och jag har ej hört eller sett hans namn förrän det åter kom inför mina ögon vid genomläsandet av ovannämnda nummer av Eder tidskrift.

Efter kriget, då jag åter kom till Stockholm och skulle taga mitt schackbibliotek i besittning, fann jag till min besvikelse att det försvunnit. Värdinnans förklaringar beträffande försvinnandet voro synnerligen vaga och otillfredsställande, varav jag drog den slutsatsen att hon hade sina misstankar om huru det försvunnit. Mina misstankar gingo även i viss riktning, men med hänsyn till min värdinna, vars rättrådighet stod över varje tvivel, ville jag icke göra skandal och anmälan hos polisen. Jag inskränkte för den skull mina efterforskningar till att besöka de olika antikvariaten för att söka uppspana några av mina böcker, men, som intet kunde återfinnas, drog jag den naturliga slutsatsen att samlingen ej utbjudits till olika antikvariat utan troligen genom annons och i klump sålts till någon samlare inom landet. I fall mina antaganden varit korrekta, var den som tagit samlingen från schacklig synpunkt en analfabet, utan schackliga förbindelser i Sverige eller i utlandet och dessutom utan blekaste aning om samlingens verkliga värde, varför den troligen försålts till en spottstyver. Detta borde, enligt mitt förmenande, ha gjort eventuell köpare misstänksam beträffande böckernas lagliga åtkomst och föranlett denne att söka kontakt med mig, vilket ej bort vara svårt, då jag, fastän bosatt i många år i utlandet och därför obekant för den yngre generationen av svenska schackspelare, likväl har många bekanta bland det äldre gardet. En förfrågan hos Tidskrift för Schack hade gett önskat resultat, ty jag är fortfarande och har sedan mer än 50 år tillbaka varit prenumerant på tidskriften, varför mitt namn och adress varit Redaktionen bekant.

Först när jag genomläst artikeln om Dr Bassi fick jag en misstanke om vart min samling kunnat taga vägen. Som min samling var UNIK och enligt beskrivning syntes vara identisk med den i Dr Bassis ägo, föreföll det mig uppenbart att det måste röra sig om samma samling, så mycket mer som min samling försvann i Stockholm för omkring *femton* år sedan, för att vid ungefär samma tidpunkt uppenbara sig på Dr Bassis bokhyllor.

Jag kan utan större svårighet uppge när, var och genom vem jag inköpt de olika verken. Kunde Dr Bassi ha gjort detsamma?

Dessutom torde mitt namn, mitt exlibris eller bokbindarens i Rio de Janerio namn ha förekommit på försättsbladet i en del av verken, liksom även mina initialer P. W. på bandets ryggsida, i de fall jag ej köpt böckerna i "originalförpackning", utan själv låtit inbinda desamma. Jag kan sålunda uppge vilka verk som äro bundna eller obundna, bandets färg etc. och vore jag några av tidskriftens läsare tacksam om de ville undersöka huruvida verk, som kunna tänkas ha tillhört min samling, befunnit sig i Dr Bassis ägo.

I artikeln i Tidskriften uppgavs det att den första årgången av Tidskrift för Schack var så sällsynt att den först kunde spåras "efter regelrätt dektektivarbete via Brasilien, Indien, England och Holland". Denna uppgift förefaller mig minst sagt apokryfisk. Varför alla dessa krumbukter? Dr Bassi hade ju förteckningen på mina böcker och visste att jag haft denna rara årgång i min ägo. Varför sökte han ej kontakt med mig? Vem utom en svensk kunde tänkas ha årgångar av den svenska schacktidskriften. Jag var också den ende i Brasilien, som mig veterligt ägde något större schackbibliotek. Då förefaller det mig mycket troligare att någon uppmärksam besökande som satts i tillfälle att bese Dr Bassis samlingar märkt att en del av Tidskriftens årgångar blivit inbundna i Rio de Janeiro och kommenterat detta faktum. Den i mitt tycke krystade förklaringen om "detektivarbete" verkar "laved".

Men icke nog med den tydliga likheten mellan min och Dr Bassis boksamling. Rescensenten omnämner även förekomsten av ett kartotek "vars reella värde knappast är mätbart i pengar, ty här har nedlagts år om inte årtionden av forskningsarbete". Artikelförfattaren har fullkomligt rätt. Det tog mig många år av träget arbete för att få partianalyserna "up to date."

I det ena exemplaret av min Bildguer med supplemant fortsatte jag Schlechters analyser, som efter vad jag vill minnas stannade vid året 1912, med annotationer från de av Schlechter använda tidskrifterna, plus en hel del turneringsböcker, upp till år 1937. I det andra exemplaret av samma handbok fortsattes analyserna med partier från La Stratégie, L'Echequier och andra tidskrifter och turneringsböcker, upp till samma år. I Morgans Chess Digest kompletterades analyserna med noteringar från partier och analyser, som publicerats i engelska eller amerikanska tidskrifter och schackverk och i "Stora Collijn" gjordes sammalunda med från svensk text hämtade publikationer. Allt detta omfattade klassifiering av partier eller analyser omspännande en tidrymd av omkring 90 års schackliv, egentligen längre, ty i en del fall voro partierna av tidigare datum.

Det var min avsikt att tillsammans med Kagan utge resultatet av detta mitt arbete i tryck och hade schackvärlden då fått det mest omfattande och mest kompletta kompendium som tills dato utgetts i tryck. Försvinnandet av mitt schackbibliotek satte stopp för denna min avsikt, troligen något som beklagas av korrespondensspelare eller sådana mästare, som i gamla partier söka finna "nya drag", som hittills ej beaktats av läroböcker eller teoretiker, och med vilka de kunnat överraska eventuella motståndare vid brädet.

Om det efter undersökning skulle visa sig att min förmodan att det var min samling som kommit i Dr Bassis ägo, är det skäligt att en viss omvärdering måste ske beträffande hans insats som samlare och zatrikiolog (svårt ord, som jag hittills ej hört). Det är en från samlaresynpunkt mycket enkel uppgift att så att säga sätta sig ned vid dukat bord och fortsätta kompletteringen av schacktidskrifter och turneringsböcker, genom att genom närmaste bokförlag beställa de senast utkomna schackverken eller prenumerera på löpande årgång av någon schacktidskrift. Det är ett jättearbete som kräver både tid och stora omkostnader att uppdriva någon första eller annan rar årgång av någon tidskrift, ett exemplar av Stauntons turneringsbok av 1851 eller ett dylikt från Philadelphiaturneringen av 1876 eller av någon annan amerikansk turnering, ty dessa turneringsböcker utkommo i relativt små upplagor och de flesta ha gått sitt öde till mötes. Det är också lättare att beställa Euwes sista lärobok i schack, än att komma över ett exemplar av Ruy Lopez' eller Lollis verk med tryckår omkring 1600 eller exemplar av Philidors slutspel eller Sam Lloyds humoresker.

Vad det omtalade kartoteket beträffar är det en ren rutinsak, om man haft tillgång till mina kompendier, att överföra resultaten till kort, något som vilken schackintresserad gymnasist som helst skulle kunna gå i land med.

Beträffande "forskarens och uppfinnarens

skaparglädje, när han demonstrerade med vilken lätthet man kunde orientera sig i denna djungel" av analyser, hade jag själv tillfälle känna denna skaparglädje, ty om jag också icke omedelbart kunde angiva när och var ett visst drag först gjorts, kunde jag likväl kvickt angiva i vilket publicerade parti draget i fråga först kommit till synes.

I detta sammanhang vill jag nämna att om mina antaganden visa sig vara med verkligheten överensstämmande, att min samling på omvägar hamnat hos Dr Bassi, har jag ingalunda för avsikt att bestrida Sveriges Schackförbunds äganderätt av de från Dr Bassi förvärvade schackverken. Tvärtom. Det hade varit min avsikt att om det ej lyckats mig att sälja min samling till någon mecenat, som ställt den till svenska schackspelares förfogande, skulle jag ha testamenterat samlingen i fråga, antingen till Kungl. Biblioteket i Stockholm eller till Stockholms Schacksällskap, i vilket jag blev medlem för mer än 50 år sedan. Att böckerna nu hamnat hos Sveriges Schackförbund är troligen en lyckligare lösning, ty härigenom bli de troligen lättare tillgängliga för en vidare krets av svenska schackspelare, än om de kommit i det mer exklusiva Sällskapet eller det för icke stockholmare mer otillgängliga Bibliotekets ägo.

Slutligen en fråga. Om det ej var min boksamling, som på omvägar kommit i Dr Bassis ägo, vart har mitt schackbibliotek tagit vägen?

Man skall ju endast tala väl om de döda och jag vill för den skull endast tillägga att för den händelse det skulle visa sig att min och Dr Bassis samlingar äro identiska, har han likväl gjort gott bruk av densamma och fortsatt, där jag börjat. Dessutom har ju i överensstämmelse med mina önskeningar huvudparten av samlingen stannat i Sverige. Jag är också övertygad om att jag, ifall jag fått tillfälle att personligen sammanträffa med Dr Bassi, i honom skulle ha funnit en schackentusiast och en intellektuell själsfrände av mitt eget kynne.

Jag har utfört mitt forskningsarbete till schacklivets fromma i det tysta och den möda och den tillfredsställelse detta arbete givit mig har varit belöning nog. Jag anser likväl att om det varit mitt arbete, som via Dr Bassi, kommit svenska schackspelare till godo, har jag rätt att påpeka detta förhållande, så mycket mer som JAG ej har för vana att stoltsera i lånta fjädrar.

Rio de Janerio, den 10 juni 1957.

Philip Wennerström.

Caixa de Correio 2614,
RIO de JANERIO — Brasilien.

Efterlängtade nyheter i spelöppningsteori

I dr Euwes serie Spelöppningsteori har nu utkommit N:r 1, 4 och 5, vilka länge varit utgångna från förlaget. Den nya upplagan är helt omarbetad med de senaste rönen ur teori och praxis fram till år 1957.

N:r 1 Klassisk damgambit ..... Pris 4:75
N:r 4 Nimzoindiskt ..... „ 4:75
N:r 5 Kungsindiskt m. fl. ..... „ 6:—

Beställning sker enklast genom inbetalning å postgiro 3 9 7 3.

TIDSKRIFT FÖR SCHACKS FÖRLAG, Stockholm.

Teoretisk översikt från nationstävlingarna i Moskva

(fortsättning)

För TfS av stormästaren O'Kelly

KUNGSINDISKT.

Detta försvar användes för 30 år sedan ganska regelbundet av Bogoljubov, Reti, Euwe och en rad engelska mästare. Efter en del misslyckanden kom försvaret i fråga ur ropet, tills det efter senast världskriget plötsligt återigen blev på modet. I första hand skedde det tack vare de ryska stormästarnas — Boleslavskijs, Bronsteins och Gellers — framgångar. I jämförelse med andra försvar riktade mot spelöppningarna med 1. d2—d4 har det kungsindiska försvaret den fördelen, att det är mera komplicerat och inte tillåter allt för snabba förenklingar som för till remi.

A. NORMALVARIANTEN.

Den s. k. normalvarianten uppstår efter dragen:

1. d4 Sf6 2. c4 g6
3. g3

Det sistnämnda draget användes ofta av Aljechin.

3. —, Lg7 4. Lg2 0—0
5. Sf3 d6 6. Sc3 Sbd7
7. 0—0 e5 8. e4 —,

Efter dessa drag har en "nyckelställning" uppkommit. För några år sedan var den mycket bruklig, men numera tycks svart vilja undvika den. Praktiken tycks bevisa, att vits spel inte bara är lättare utan t. o. m. fördelaktigare. Alla spelare har inte samma uppfattning, men faktum kvarstår: svart accepterar denna ställning allt mindre.

Den gängse fortsättningen är:

8. —, c6 9. h3 Te8
10. Te1

(Även Le3 brukar spelas).

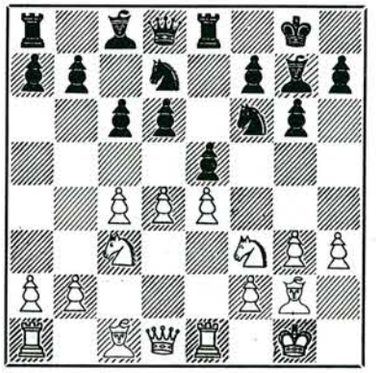

Diagram I.

10. —, e×d4

I partiet Dunkelblum—Pachman spelade svart 10. —, a6 efter en idé som Bronstein prövade i matchen mot Botvinnik i en analog ställning. Löparen stod då på e3 och tornet på f1. Syftet med detta drag är att angripa bonden c4 medelst b5. Draget a6 spelades även av Petrosian mot Pachman i Göteborg 1955. Svarts torn stod då ännu ej på e8.

Man måste anta, att Pachman ansett draget vara gott, eftersom han som vit inte lyckades få ut något av det hela. Dunkelblum spelade:

11. Le3 De7

Svart vill komplicera spelet i stället för att genast dra 11. —, b5.

12. Dc2 b5 13. d5! c×d5
14. S×d5 S×d5 15. c×d5

och svart fick ett svårt spel. Bondeuppställningen liknar här vissa ställningar ur Tjigorinvarianten i spanskt parti.

Vi återgår till diagramställningen.

Fortsättningen i partiet Cuellar—Letellier blev:

11. S×d4 Sc5 12. Tb1! —,

Detta drag har redan tidigare spelats i en liknande ställning. Det var i partiet Reshevsky—Najdorf, Helsingfors 1952. I samma ställning spelades draget även i mötet O'Kelly—Nezhmidtinov, Bukarest 1954. Tornet kommer ifrån sin ställning på diagonalen a1—h8 och undviker därmed att utsätta sig för vissa taktiska hot från svarts sida. Samtidigt förberedes framstöten b4. Svart har en svaghet på d6, som dock ännu inte kan utnyttjas, ty bönderna e4 och c4 kan då bli ännu svagare än vad d6 är. Därför är en konsolidering av den vita ställningen nödvändig innan man börjar trycka på d6.

12. —, a5 13. b3 Sfd7

En av fördelarna med vits strategi kan redan skönjas. Svart uppger trycket mot e4, vilket tillåter en mera harmonisk utveckling av vits damlöpare.

14. Le3 Se5 15. Dc2 —,

Nu utövar vit ett mycket obehagligt tryck som försvårar svarts spel. I det tidigare nämnda partiet spelade vit 15. Te2 jämte Td2 och svart hamnade snart i en hopplös position. Detsamma skedde i ett korr.-parti O'Kelly—Marini, Argentina, där fortsättningen blev: 15. Te2, f5 16. e×f5, g×f5 17 Td2, De7 18. Sde2, Sf7 19. Dc2, Se4 20. S×e4, f×e4 21. Te1! och svart förlorar efter några drag en bonde.

B. FÖLJANDE VARIANT.

har inget särskilt namn, trots att den har spelats mycket ofta under de senaste åren.

1. d4 Sf6 2. c4 g6
3. Sc3 Lg7 4. e4 d6

Om vad som skall ske nu är meningarna delade. Vi tar följande fortsättning:

5. Sf3 0—0 6. Le2 e5
7. 0—0 Sc6

Detta drag infördes av Bronstein i hans parti mot Taimanov i XX:e sovjetmästerskapet och kom även i rampljuset på grund av Szabos nederlag mot Spasskij i Bukarest 1953. Därefter följde en lång serie framgångar för svart med bl. a. det kända partiet mellan Taimanov och Najdorf i Zürich 1953. Dessa resultat gjorde, att man började anse hela varianten farlig för vit.

8. d5 Se7 9. Se1 Sd7
10. Sd3 f5 11. f4

Så gick det i partiet Hermann—Navabi. Svart spelade 11. —, f×e4 och fick ett undermåligt spel. Med 11. —, e×f4 får svart gott spel efter 12. S×f4, Sc5 osv. Diskussionen i fråga återupplivades i partiet Najdorf—Uhlman i Aljechins minnesturnering. Vit använde med framgång fortsättningen som han rekommenderar i sin bok:

11. f3 f4 12. Ld2

Poängen med detta drag framkommer vid 16:e draget.

12. —, g5 13. Tc1 Tf7

I partiet Pachman—Padevsky, Dresden 1956 visade svart genast aktivitet på kungsflygeln genom att spela Sg6 med g4, som lämnar vit ett mindre begränsat val.

14. Sb5 Sg6 15. c5 Sf6

I nämnda parti utan draget Tf7 spelade svart a6 utan att frukta en försvagning av fältet b6.

Man måste dock avvakta ytterligare praktikbelägg för att få klarhet i detta spelöppningsproblem.

b.

SÄMISCH-VARIANTEN.

5. f3

Än i dag på modet. Svart tycks dock ha övervunnit de största svårigheterna.

5. —, 0—0

Eller också genast e5 varpå dambytet icke kan rekommenderas efter d×e, d×e på grund av svagheten på d4. Vi citerar partiet Pla—Taimanov, där svart efter 5. —, e5 6. d×e5, d×e5 7. D×d8†, K×d8 8. Le3, Le6 9. b3, Sfd7 10. Td1, Sc6 fick ett gott spel.

6. Le3 e5 7. Sge2

Mindre exakt är Dd2 på grund av Sc6 med utjämning.

7. —, c6 8. Dd2 Sbd7
9. d5 c×d5 10. c×d5 a6!
11. g4

I Zagreb 1955 spelade Gligoric mot Geller 11. Sc1, varpå svart svarade med Sh5 jämte f5.

11. —, b5 12. Sg3 Sc5

Bättre än Sb6 varefter svart "stoppas" genom b3.

13. b4

Vit har tvingats att avstå från 0—0—0, vilket betyder, att han tvingas uppge sina intentioner på kungsflygeln. På 13. —, Sa4 tog partiet snabbt en fredlig vändning. Milev—Geller.

c.

5. Le2 0—0 6. Lg5

Denna fortsättning bemästras ögonblickligen med

6. —, c5 7. d5 e6!

Svart måste genast skrida till aktion i centrum, annars skulle vit komma till ett snabbt angrepp.

8. Dd2 e×d5 9. e×d5

Att slå med c-bonden skulle lämna svart alltför ledigt spel på damflygeln.

9. —, Te8 10. Sf3 Lg4
11. 0—0 Sbd7

Mot Szabo i Amsterdam 1956 spelade Pilnik 11. —, L×f3 som dock är mindre exakt.

12. h3 L×f3 13. L×f3 Db6
14. Tad1 a6 15. Dc2 Te5

och svart har utjämnat spelet. Unzicker—Najdorf.

d.

5. f4 c5 6. d5

Den s. k. fyr-bondevarianten.

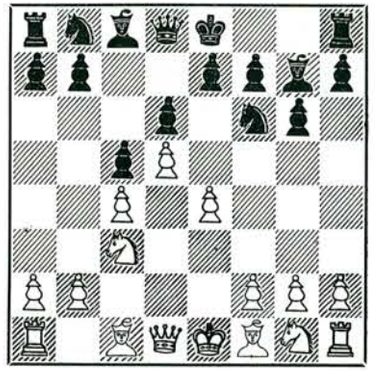

Diagram I.

Ett helt annat problem uppkommer efter 6. d×c5, som t. ex. i partiet Keres—Bronstein, Zürich 1953: 6. —, Da5 7. Ld3, D×c5 8. Sf3, 0—0 9. De2, Sc6 10. Le3, Dh5 osv. Detta senare drag är bättre än 10. —, Da5 11. 0—0, Sg4 12. Ld2, Sb4 13. Sd5! och vit står bättre, som i partiet Geller—Gligoric, Saltsjöbaden 1952.

6. —, 0—0 7. Sf3 e6
8. Le2 e×d5 9. e×d5 Te8
10. 0—0 Lf5 11. Ld3 Se4
12. S×e4 L×e4 13. L×e4 T×e4
14. Dc2 De7

och som partiet Weichselbauer—Rojahn visar står svart bra.

C. DEN JUGOSLAVISKA VARIANTEN.

1. d4 Sf6 2. c4 g6
3. g3 Lg7 4. Lg2 0—0
5. Sc3 d6 6. Sf3 c5

Inte heller här förekom några nyheter.

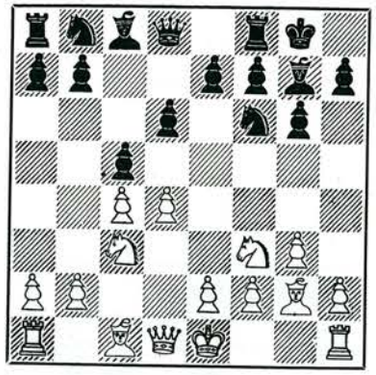

Diagram III.

a.

Här försökte vit med:

7. d5 Sa6

Detta är det moderna motspelet som användes en av de första gångerna i partiet Grünfeld—Udovcic, Belgrad 1952, det följde:

8. 0—0	Sc7	9. Sd2	Tb8
10. Dc2	e5	11. d×e6	L×e6
12. b3	d5	13. c×d5	Sf×d5
14. Lb2	b6		

med lika spel som i partiet Botvinnik —Padevsky.

b.

7. h3 Sc6 8. Le3

Vit försöker hålla centrum med sina pjäser. Efter avlägsnandet av bönderna c5 och d4 kan han hoppas på att ta hand om initiativet tack vare hans större rörelsefrihet.

8. —, c×d4 9. S×d4 Ld7

Eller 10. —, Da5 som i partiet Ståhlberg—Najdorf, Göteborg 1955, varpå vit helt enkelt kan rockera.

11. Tc1 S×d4 12. L×d4 Lc6
13. Sd5

med avvecklingar och utjämning.

c.

7. 0—0 Sc6 8. d×c5 d×c5

Nu har en symmetrisk ställning uppkommit med vit vid draget. Trots sin synbarliga enkelhet är dylika ställningar mycket svåra att behandla. Trots att vit ligger ett drag före, så visar det sig, att svart ofta rönt framgångar varom åtskilliga partier vittnar om.

9. Lf4 Le6 10. Se5 S×e5

och svart måste kämpa med svårigheter: Darga—Wade. I stället för 10. —, S×e5 kan svart bevara initiativet genom 10. —, Sa5. Man har även prövat 9. Le3, varpå svart bevarar symmetrin med Le6. På 9. —, Da5 följer Ld2. Jugoslaverna spelar ofta 9. —, Sd4 som för till utjämning.

D. PANNO-VARIANTEN.

1. d4	Sf6	2. c4	g6
3. g3	Lg7	4. Lg2	0—0
5. Sc3	d6	6. Sf3	Sc6

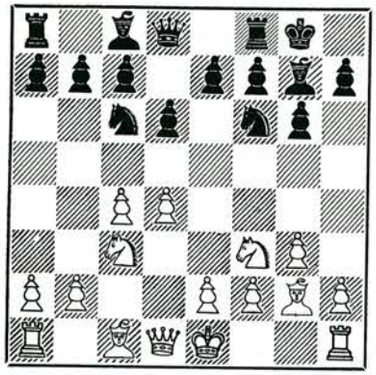

Diagram IV.

Ett gammalt drag som genom argentinaren Panno åter blivit modernt. För 30 år sedan har engelske mästaren Yates använt sig av detta drag i sitt berömda vinstparti mot Aljechin. Dazumal spelade vit 7. d5 och svart retirerade med sin springare till b8 i stället för att placera den på a5 som man numera gör.

7. 0—0 a6 8. Dd3

Forts. å sid. 189

Partier

Från SM i Stockholm

DAMGAMBIT.

SM-gruppen.

C. Sterner.		**K. Sköld.**	
1. d4	St6	2. c4	e6
3. g3	d5	4. Lg2	d×c4
5. Da4†	Sbd7	6. D×c4	a6
7. Dc2	c5	8. Sf3	b5

Allt detta är kända saker, för svart innebär det ett bondeoffer.

9. Se5	Sd5	10. L×d5	e×d5
11. S×d7	D×d7	12. d×c5	

Vit gav sig alltså in på bonderovet. Att han sedan inte klarar upp de praktiska problemen kan tyda på att varianten är tvivelaktig för vit.

12. —,	Dc6	13. b4	h5
14. h4	Le7	15. Sb2	a5
16. a4			

Innehåller en droppe gift (16. —, a×b4, 17. a×b5).

16. —, d4! 17. Tg1

Knappast bättre vore 17. 0—0, Lb7!

17. —,	0—0	18. Sb3	Lf6!
19. a×b5	D×b5	20. T×a5	T×a5
21. S×a5	La6!	22. Kf1	D×b4
23. Ld2	Da3	24. Sb3	Te8
25. Sc1	Df3	26. Dd1	Te6
27. Lf4			

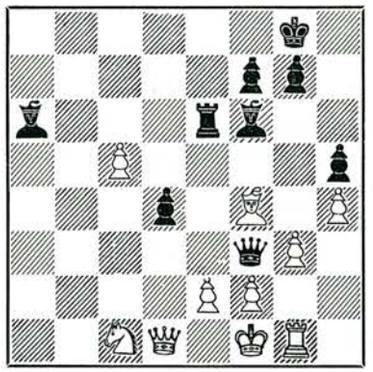
27. —, T×e2. En oklar kombination och onödig i svarts fasta ställning

28. S×e2 d3 29. Ke1

På 29. Sc3 följer ett lustigt slut:
29.. —, d2 30. Se3, L×e2†
31. D×e2 d1D†!

29. —, d×e2 30. Da4?? Le3†

Ställning efter 27. Ld2—f4:

Det rätta var 30. Dc1!

31. Ld2 Dd3 Uppgivet.

Tilldelat skönhetspriset i gruppen.

SPANSKT PARTI.

SM-gruppen.

A. Fridh.		**K. Sköld.**	
1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	Sf6
5. 0—0	S×e4	6. d4	b5
7. Lb3	d5	8. d×e5	Le6
9. De2	Sc5		

Telepartierna 1956 mellan E. Pettersson—G. Lund, och B. Söderborg —K. Sköld har visat att fortsättningen 9. —, Le7 10. Td1, Sc5 har sina skuggsidor.

10. Td1 S×b3 11. c×b3

En intressant nyhet! Här har alltid spelats 11. a×b3 vilket öppnar a-linjen och ger möjlighet att med c4

angripa svarts d-bonde. En nackdel är emellertid att efter sistnämnda drag den svarta springaren kan gardera från b4 utan att kunna fördrivas. I partiet Smyslov—Euwe, Moskva 1948 skedde 11. a×b3, Dc8 12. c4, d×c4 13. b×c4, L×c4 14. De4!, Se7 15. Sa3 med fördel för vit. Enligt Simagin kan dock svart med 12. —, Sb4! 13. c×b5, a×b5 14. T×a8, D×a8 15. D×b5†, c6 ungefär utjämna spelet, varför det finns anledning att söka nya vägar för vit.

11. —, Le7 12. Le3 0—0

Måhända hade 12. —, Sa5 utgjort lösningen på svarts problem. Kampen om fältet c5 måste upptas innan det blir försent.

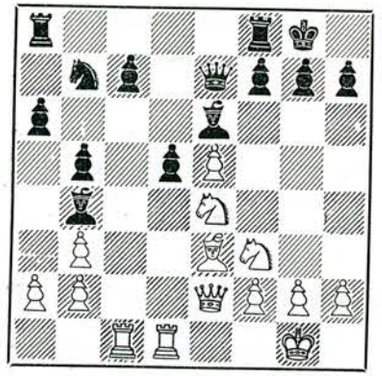
13. Sc3 Dd7 14. Td2 Sa5
15. Se4!

Nu visar sig styrkan i vits 11:e drag. Tornen kan posteras på den öppna c-linjen och angripa den efterblivna c-bonden.

15. —, Sb7 16. Tc1 Lb4
17. Tdd1 De7

Annars sätter sig vit fast på c5.

Ställning efter 17. —, De7

18. Lg5! f6

Nu förlorar svart snabbt, liksom efter De8 19. Sf6†!, g×f6 20. L×f6, Le7 21. Sg5, L×f6 22. e×f6, Kh8 23. Dh5, Lf5 24. Te1. Endast 18. —, Dd7 hade kunnat bjuda något motstånd.

19. e×f6 g×f6 20. S×f6† T×f6
21. De5 Taf8 22. T×c7 Ld6
23. T×e7 L×e5 24. L×f6 L×f6
25. T×e6 d4 26. T×a6 e3
27. b4 Uppgivet.

Ett teoretiskt värdefullt och intressant parti.

(Anm. av ZN).

SPANSKT PARTI.

SM-gruppen.

A. Fridh.		Z. Nilsson.	
1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	Sf6
5. 0—0	Le7	6. Te1	b5
7. Lb3	0—0	8. c3	d5

Svart väljer den skarpa Marshallvarianten, som ännu långt ifrån funnit sin vederläggning. Tvärtom har flera partier från de senaste årens sovjetmästerskap bekräftat dess användbarhet.

9. e×d5 S×d5 10. a4!?

Ett nytt drag — såvitt glossatorn vet — som ställer svart inför helt andra ställningsproblem och därmed har teoretiskt intresse. Till att börja med måste det vara dåligt att spela 10. —, b4 ty efter bondeavbyte kan vit sedermera utveckla sin damspringare till c3, vilket måste innebära en betydande förstärkning. Svarts närmaste drag är därför tvungna.

10. —, Lb7 11. a×b5 a×b5
12. T×a8 L×a8 13. Sa3

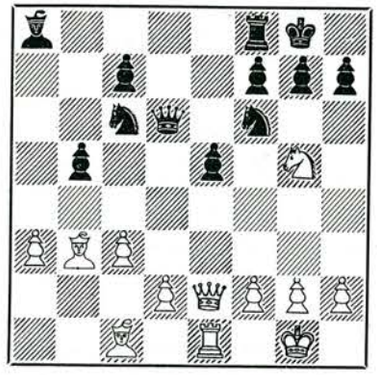
Efter 13. Se5, S×e5 14. T×e5, Sf4 skulle svart få ett farligt angrepp. Textdraget tvingar svart att skiljas från sitt löparpar, ty han kan svårligen medge springaren tillträde till b5 eller c4, men i gengäld behåller han gambitbonden och kontrollen över fälten d4 och c3.

13. —, L×a3 14. b×a3 Dd6
15. Sg5

Vit är i förlägenhet om goda utvecklingsdrag — på 15. Lb2 skulle följa Sf4 — och gillrar därför en farlig fälla. På 15. —, Sf4? skulle nu 16. d4!, e×d4, 17. S×f7! sluta med katastrof.

15. —, Sf6 16. De2

Ställning efter 16. De2

16. —, e4!

Partiets kritiska skede! Utan textdraget skulle vit närmast vara i fördel, men nu omkastas plötsligt rollerna.

17. D×b5

Något bättre än att anta offret av b-bonden har vit knappast. På 17. S×e4?, S×e4 18. D×e4, Sa5 19. Dc2, S×b3 20. D×b3, Dg6 avgör snart svarts mäktiga löpardiagonal.

17. —, Se5 18. d4 Sd3
19. Tf1 Lc6 20. Da5 h6
21. Sh3!

Kallblodigt spelat! Vit har sett att han kan rädda sin dam ur det hotande fångstnätet och försmår därför 20. Sf7, T×f7, 21. L×f7†, K×f7, och svart har fortfarande utmärkta angreppschanser.

21. —, Ta8 22. Df5 Ld7
23. Dg6 S×c1 24. D×f7† Kh8
25. T×c1 Tf8 26. Dc4 L×h3
27. g×h3 Sh5!

Svart kastar in sina sista stridskrafter i angreppet och partiet kommer i ett avgörande skede. 28. Dc5, Df4 29. Tf1, Tf5 och svart vinner!

28. Te1 Sf4 29. Te3 Dg6†
30. Tg3 S×h3† 31. Kg2 Sf4†
32. Kf1

Bättre ehuru otillräckligt vore 32. Kg1. Nu förlorar vit snabbt partiet.

32. —, Dh5 33. Ke1 D×h2
34. Df1 Sd3† 35. T×d3 e×d3
36. Ld5 d2† 37. Ke2 T×f2†
Uppgivet. (Anm. av ZN.)

SPANSKT PARTI.

Särspelsmatchen om SM, andra partiet.

Z. Nilsson.		A. Fridh.	
1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	d6
5. c3	Sf6	6. 0—0	Le7
7. Te1	Lg4		

Detta drag är inte så bra, när d4 ännu ej dragits. Vit stannar då med bonden på d3 och fördriver löparen med springarmanövern Sb1—d2—f1—g3.

8. d3 0—0 9. Sbd2 b5
10. Lc2

Inte så starkt som 10. Lb3, som hade förhindrat den följande befrielsemanövern.

10. —, d5 11. h3 Lh5
12. De2 d4! 13. Sf1 Se8
14. g4 Lg6 15. Sg3 d×c3

Detta avbyte ger senare vit möjlighet att aktivisera sina centrumbönder, men kan för den skull inte klandras, då svart inte vill spela rollen av en passiv åskådare till vits uppmarsch på kungsflygeln utan därför förbereder motspel på damflygeln.

16. b×c3 Lc5 17. Lb2 f6
18. Tad1

18. a4 skulle besvaras med Sd6 och därefter skulle vit få engagera sig även på damflygeln.

18. —, Sd6 19. a3 Lb6
20. Sh4 Lf7 21. Shf5 Se7
22. Kh2 Se×f5

Springaren utövar ett besvärande tryck och måste väl ändå förr eller senare bytas.

23. g×f5 De7 24. Tg1 Kh8
25. Tg2 Tg8 26. Tf1 c5
27. f4 e×f4?

Ger det vita angreppet vind i seglen liksom även svarts följande drag, som borde ha ersatts med 28. —, Lc7.

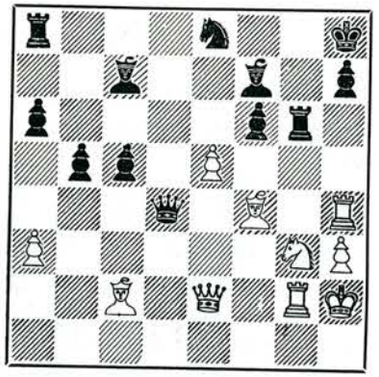
28. T×f4 De5 29. Th4 g5

Svart hoppas kunna försvara sig aktivt men linjeöppningarna utfaller bara till förmån för vit, som i ett par drag aktiviserar samtliga pjäser i angreppet. Efter t. ex. Dg4 hotade dock redan tornoffer på h7.

30. f×g6 T×g6 31. Lc1! D×c3
32. Lf4 Lc7 33. e5 Se8
34. d4! D×d4

Svart hoppas kunna blidka sin motståndare med kvalitetsoffer.

Ställning efter 34. —, D×d4.

35. T×h7†!

Ett offer av förgörande verkan! Annars hade väl också 35. e6 räckt till ett snabbt avgörande.

35. —, K×h7 36. Dh5† Kg8
37. L×g6 Sg7 38. Dh7† Kf8
39. Sh5! L×e5 40. D×g7† Ke8

Svart överskred samtidigt betänketiden och gav upp den hopplösa striden.

(Anm. av ZN.)

SPANSKT PARTI.

Landslagsklassen, grupp 2.

E. Åhman.		**S. Carlsson.**	
1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	Sf6
5. 0—0	Le7	6. Te1	b5
7. Lb3	d6	8. c3	0—0
9. h3	Sa5	10. Lc2	c5
11. d3	—,		

Detta avvaktande drag har sin förkämpe i argentinaren Pilnik, som emellertid spelar det redan i sjätte draget. I alla händelser bör det ske senast i stället för 9. h3, som mera hör samman med det vanliga 11. d4.

11. —, Dc7

Schablonmässigt spelat. I detta system hör damen hemma på d8 för att understödja d—bondens framryckning. I stället bör genast Sc6 ske.

12. Sbd2 Te8 13. Sf1 Ld7
14. Sg3

Såsom partiet Panov—L. Steiner, Moskva 1936, med liknande ställning visade, bereder detta drag inte svart samma svårigheter som 14. Se3, vilken här skulle effektivt ha förhindrat d5.

14. —, Sc6 15. Lg5 h6
16. Le3 d5 17. d4

Tveeggat, men vit kan inte gärna tillåta 17. —, d4, som skulle ge svart ett alltför bekvämt spel.

17. —, c×d4 18. c×d4 d×e4

Med 18. —, Lb4 svart kunnat ställa sin motståndare inför svårare problem.

19. S×e4 S×e4?

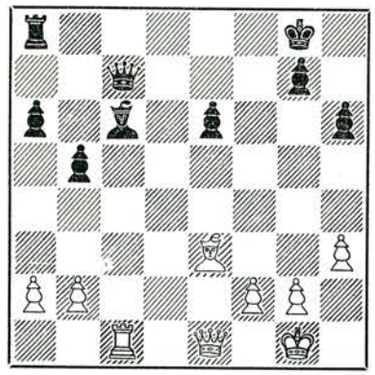
Inleder en kombination, som tar sikte på att utnyttja löparens placering på e4, men som får sin effektiva vederläggning. Bättre hade varit 19. —, e×d4, 19. — Tad8 eller 19. —, Sb4.

20. L×e4 e×d4 21. S×d4 Lb4
22. L×c6 L×c6 23. Tc1! L×e1
24. D×e1!

Och inte 24. T×c6 för 24. —, Da5.

24. —, Te6 25. S×e6 f×e6

Ställning efter 25. —, f×e6.

Svart tror sig ha kommit undan den värsta slagväxlingen någorlunda helskinnad, men vits följande drag krossar alla illusioner på den punkten!

26. L×h6! Dd7 27. L×g7! L×g2
28. K×g2 D×g7† 29. Kf1 Te8
30. Tc3

Med bonde över och en säker kungsställning avgör vit striden i några få drag.

30. —, Kh8 31. De2 Dg5
32. Tg3 Dd5 33. De3 Dh5
34. Dd4† e5 35. Dd7 Tg8
36. T×g8† K×g8 37. Dg4† D×g4
38. h×g4 Uppg. (Anm. av ZN.)

SPANSKT PARTI.

Landslagsklassen, grupp 3.

S. Nyman.		**S. Hamrin.**	
1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	Sf6
5. 0—0	Le7	6. Te1	b5
7. Lb3	0—0	8. c3	d6
9. h3	Sa5	10. Lc2	c5
11. d4	Dc7	12. Sbd2	Te8

Hittills har partiet noga följt kända beteendemönster för den slutna spanjoren och med sitt 12:e drag väljer svart en mycket solid fortsättning. Andra alternativ är 12. —, Td8 12. —, Lb7 12. —, c×d4 och 12. —, Sc6.

13. Sf1 Sd7

Här avviker svart från de upptrampade stigarna, men detta drag är säkerligen svagare än de vanliga 13. —, Ld7 eller 13. —, Lb7. Skall en sådan springarmanöver utföras bör det ske tidigare innan vit hunnit utveckla sin damspringare till f1. Som det nu är löper svart risk att förlora kontrollen över fältet d5.

14. d5

En annan beaktansvärd idé vore — såsom framgår av resonemanget i föregående anmärkning — att spela 14. Se3 och vidmakthålla spänningen i centrum.

14. —, c4 15. g4 Sc5

Sedan vit bekantgjort sina aggressiva avsikter, hade svart gjort klokast i att dirigera denna springare till kungsflygelns försvar. Det naturliga vore att besätta c5 med den dåligt placerade Sa5. I fortsättningen kommer springarna närmast att gå i vägen för varandra, och svart lyckas aldrig organisera något effektivt motspel på damflygeln.

16. Sg3 Sab7 17. Kh2 a5
18. Le3 Ld7 19. Sd2!

Vit tvingar sin motståndare till ytterligare omgrupperingar för att understödja böndernas vidare frammarsch och bereder härjämte plats för ett damutfall.

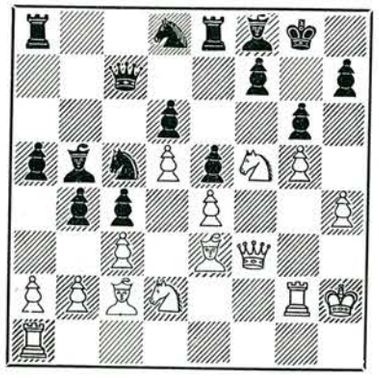
19. —, Sca6 20. Tg1 b4
21. Tg2 Lb5 22. Sf5 Sac5
23. g5!

Vits uppmarsch börjar anta hotande proportioner och svart har fortfarande inget att sätta emot. 23. —, Sd3 skulle efter 24. L×d3, c×d3 25. c4! endast leda till c-bondens förlust.

23. —, Lf8 24. Df3 Sd8

Det hotade Sh6†
25. h4, g6

Ställning efter 25. —, g6.

26. Tag1!

Vit demonstrerar sin ställnings överlägsenhet. Springaroffret kan inte antas, ty efter 26. —, g×f5 27. f×e5 öppnas den farliga vita löpardiagonalen och efter avbyte på c5 ingriper också springaren över e4 och bondestormen kan inte tillbakaslås.

26. —, Lg7 27. Sh6† Kh8
28. h5 Ta7 29. Sg4

Vit ger sig tid att gruppera om sin springare före slutattacken, till vilken svart tvingas spela den hjälplöse åskådarens roll.

29. —, Tb7 30. Sf6 Te7
31. Dh3 Lf8 32. Th1

Här försummar vit att sälla sig till aspiranterna på de uppsatta skönhetsprisen. Efter 32. S×h7! K×h7 33.h×g6†, K×g6 avgör det vackra damoffret 34. Dh6†! Men annars kan man inte klaga på effektiviteten i den avslutning vit väljer.

32. —, g×h5 33. D×h5 h6
34. g×h6 Uppg.

Detta var Hamrins första förlustparti på 35 turneringspartier i Sveriges schackförbunds turneringar sedan han för två år sedan anträdde sin ilmarsch mot landslagsklassen!

(Anm. av ZN.)

SICILIANSKT PARTI.

Landslagsklassen, grupp 3.

L. Lindberg. **A. Burehäll.**

1. e4 c5 2. Sc3 Sc6
3. g3 g6 4. Lg2 Lg7
5. Sge2 e6 6. d3 Se7
7. Le3 Sd4

Så spelade redan Nimzowitsch mot Stoltz i Berlinturneringen 1928 och erhöll det något bättre spelet.

8. 0—0 0—0 9. Sf4

Detta utfall med springaren är för tidigt. Vit borde genast ha dragit 9. Dd2. Svarts sätt att utnyttja tempovinsten är instruktivt.

9. —, d6 10. Dd2 Tb8
11. Sd1 e5!

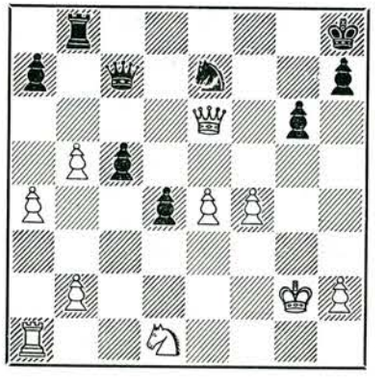
Utmärkt spelat, svart har nu helt hand om initiativet.

12. Se2 Lh3! 13. f4 L×g2
14. K×g2 f5!

Svart står överlägset, han kan angripa i centrum och även mot vits försvagade kungsställning.

15. c3 S×e2 16. D×e2 Dc7
17. c4 b5 18. c×b5 d5!
19. a4 f×e4 20. d×e4 d4
21. Dc4† Kh8 22. Ld2 Lh6!
23. De6 e×f4 24. L×f4 L×f4
25. T×f4 T×f4 26. g×f4

Ställning efter 26. g3×f4.

26. —, D×f4!

Ett stort steg närmare målet: på 27. D×e7 avgör 27. —, Tf8.

27. Sf2 Tf8 28. Sg4 Df3†
29. Kg1 Sg8!

Vit har försvarat sig tappert, men mot hotet h7—h5 finns nu intet att göra.

30. De5† Sf6 31. Sf2

Utsiktslöst (om än efter längre strid) är även 31. S×f6, T×f6; på damschackar går svarts kung till h6.

31. —, Kg8 32. Ta3(?) D×f2†!

Uppgivet. (Anm. av G. Stoltz.)

Tilldelat landslagsklassens skönhetspris.

SICILIANSKT PARTI.

Mästarklassen, grupp 1.

G. Granlund, Långshyttan. **O. Nilsson,** Eskilstuna.

1. e4 c5 2. Sf3 d6
3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 g6 6. Le2

Ett vanligare sätt att bemöta Drakvarianten är numera 6. Le3, 0—0, 7. f3, Sc6 8. Dd2 jämte lång rockad, ehuru man på senare tid funnit flera viktiga förstärkningar för svarts spel.

6. —, Lg7 7. Le3 Sc6
8. 0—0 Ld7 9. f4 h5?

En onödig försvagning av kungsflygeln. Det rätta sättet att befästa fältet g4 är medelst Dc8.

10. h3 a6 11. Dd2 b5
12. a3 S×d4

Snarare förstärker än lättar på trycket, men det är redan svårt att anvisa en förnuftig plan för svart.

13. L×d4 Lc6 14. Lf3 Tc8
15. Sd5! L×d5 16. e×d5 Dc7
17. c3 0—0 18. f5! Sd7

Alternativen 17. —, Se8 och 17. —, Dd7 är föga bättre.

19. L×g7 K×g7 20. L×h5! Th8

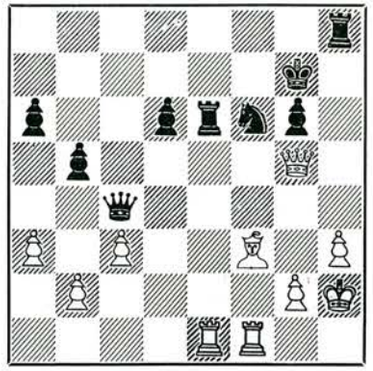
Att anta löparoffret skulle leda till en snar mattsättning.

21. Lg4 Dc5† 22. Kh2 Sf6
23. Lf3 Dc4 24. f×g6 f×g6
25. Tae1 Tce8 26. Dg5 e5?

Efter denna sista försvagning tar det snabbt slut. Enda möjligheten till försvar bjöd 26. —, Dh4.

27. d×e6 e. p. T×e6

Ställning efter 27. —, T×e6.

28. Ld5! S×d5

Eller 28. —, D×d5 29. D×d5, S×d5 30. T×e6 med kvalitetsvinst.

29. T×e6

och svart gav upp ty på 29. —, D×f1 följer matt i två drag.

(Anm. av ZN.)

FRANSKT PARTI.

Mästarklassen, grupp 2.

R. Berner, Stockholm. **R. Strömberg,** Gävle.

1. e4 e6 2. d4 d5
3. Sd2 Sf6 4. e5 Sfd7
5. Ld3 c5 6. c3 Sc6

I den nya boken Franskt Parti av Keres läses i anslutning till detta drag en för läroböcker lika ovanlig som uppriktig deklaration: "Genom detta drag, som i allmänhet förr eller senare åtföljs av f7—f6, begynner svart kampen mot vits starka bonde-

centrum. Spelet brukar här ofta utmynna i mycket skarpa ställningar, men enligt hittills föreliggande rön är dessa ofarliga för vit och säkrar honom vid rätt spel positionsfördel. Det är dock inte omöjligt, att de följande mycket krångliga varianterna innehåller vissa inexaktheter, som kan korrigeras, vilket kan resultera i en omvärdering av hela varianten. Därför föreslår vi en mycket kritisk granskning av analyserna i fråga och en ytterligare kontroll av dessa inför eventuella turneringspartier."

7. Se2 f6 8. Sf4 De7!
9. Dh5†(?)

Såväl Euwe som Keres anger klart och tydligt nackdelen för vit i att ge sig in på kvalitetserövring. Riktigt är 9. e×f6.

9. —, Df7! 10. Lg6? h×g6
11. D×h8 c×d4

Keres utför 11. —, f×e5, men även textdraget torde räcka för samma utlåtande: svarts ställningsfördel är mera värd än den offrade kvalitén.

12. c×d4 S×d4 13. 0—0 S×e5
14. Sb3 Sf5 15. Dh3 g5
16. Se2 g4 17. Dc3 Ld6
18. Lf4 Ld7 19. Sbd4 Sh4
20. Lg3 g5 21. f4

Kanske att 21. L×h4 hade givit något bättre utsikter, men på det hela taget är det alltför tydligt att vit i sitt 9:e drag gav sig in på det han djupt fick ångra.

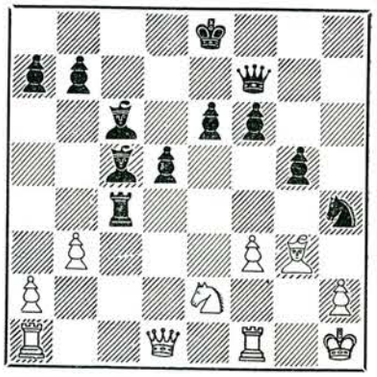
21. —, g×f3 22. g×f3 Tc8
23. Db3 Tc4 24. Kh1 Lc5
25. Dd1 Sc6 26. S×c6 L×c6
27. b3
27. —, S×f3!!

Mycket vackert spelat, 28. T×f3 besvaras med 28. —, d4.

28. b×c4 d×c4 29. Tf2

Andra drag är lika eller mer utsiktslösa.

Ställning efter 27. b3.

29. —, Dh5! 30. Tg2 Dh3
31. Dc2 D×g2†!

På det skenbart genast avgörande 31. —, Sh4, håller vit det hela flytande åtminstone lika länge som i partiet genom 32. Sf4, g×f4 33. L×h4, 32. K×g2, Sd4†.

(Se1††! vore enligt Påhlman att föredra.)

33. Kf1 S×c2 34. Tc1 Le4
35. Sc3 Ld3† 36. Kg2 La3
37. T×c2 L×c2 38. Sb5 Lc5
39. Ld6 L×d6 40. S×d6† Kd7
Uppgivet.

Tilldelat mästarklassens skönhetspris.

KUNGSINDISKT PARTI.

Mästarklassen, grupp 1.

B. Häggqvist, Solna. **Å. Edbäck,** Borlänge.

1. d4 Sf6 2. c4 g6
3. Sc3 Lg7 4. e4 d6
5. Lg5

På detta drag riktades schackvärldens blickar efter vits framgångar med det i interzonalturneringen i Göteborg 1955. Ofta brukar det föregås av Le2 för att undvika 5. —, h6 6. Lf4, Sh5.

5. Sbd7

Här är 5. —, c5 det starkaste draget i förbindelse med 6. d5, e6. Nu och i fortsättningen förhåller sig svart alltför passiv i centrum och bekymrar sig föga om att vit skaffar sig terrängfördelar.

6. f4 0—0 7. Sf3 c5

Nu har detta drag inte alls samma effekt, ty efter 8. d5 kan icke svart spela e6 med hänsyn till sin oskyddade bonde.

8. d5 h6 9. Lh4 Da5
10. Dd2 Te8 11. Ld3 Sf8

Försitter sista chansen att med e6 skaffa sig motspel.

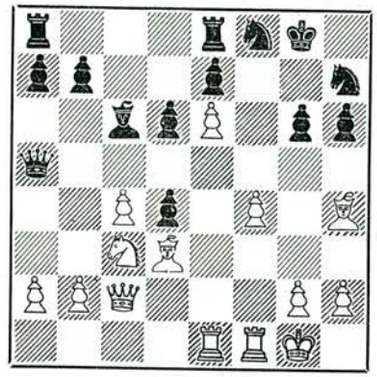
12. 0—0 a6 13. e5 S6h7
14. Tae1 Ld7 15. e6! f×e6
16. d×e6 Lc6

På 16. —, L×c6 skulle kvalitetsoffret 17. T×e6 vara oerhört starkt.

17. Dc2 Ld4† 18. S×d4 c×d4

Svart förlitar sig på att han skall hinna gardera sin g-bonde men nu följer en obehaglig överraskning.

Ställning efter 18. —, c×d4.

19. L×g6! Dc5

På 19. —, d×c3 avgör 20. L×h7†!, S×h7 21. Dg6†, Kh8 22. Lf2!

20. L×e8 T×e8 21. Se4 Dh5
22. Lf2 S×e6 23. Sg3 Df7
24. Sf5

Med kvalité över och bättre ställning är vinsten nu en tidsfråga.

24. — Kh8 25. S×d4 S×d4
26. L×d4† Sf6 27. Tf2 Kg8
28. Te3 Kf8 29. L×f6 D×f6
30. f5 Kf7 31. De2 Tg8
32. Te6 Dg5 33. Tg6! Uppg.

(Anm. av ZN.)

DAMGAMBIT.

Mästarklassen, grupp 3.

K. Johannesson, Göteborg. **O. W. Johansson,** Solna.

1. c4 Sf6 2. d4 e6
3. Sc3 d5 4. c×d5 e×d5
5. Lg5 Le7 6. Dc2 0—0
7. e3 b6

Spelet har länkats in i ortodox damgambit och svart väljer Tartakowers försvarssystem, som då vit redan spelat Dc2 förefaller vara mycket gott.

8. Ld3 h6 9. Lf4

Här hotas löparen av avbyte genom Sh5. Det rätta är därför 9. Lh4.

9. —, c5 10. Sf3 Sc6
11. a3 Lb7 12. d×c5 b×c5
13. 0—0

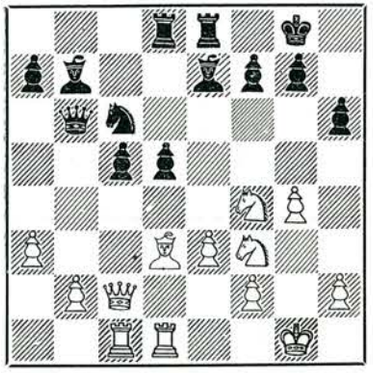
13. Td1 hade kunnat förhindra svarts följande drag.

13. —, Sh5 14. Sce2 Db6
15. Tfd1 Tad8 16. Tac1 Tfe8
17. g4?

En fullkomligt omotiverad försvagning av kungsställningen, som skall komma att visa sig ödesdiger. Om vit nödvändigtvis vill tvinga Sh5 att genast byta på f4, så hade detta enklast kunnat ske med 17. h3, som hotar att rädda löparen undan avbytet.

17. —, S×f4 18. S×f4

Ställning efter 18. S×f4.

18. —, d4!

Visar med en gång hela vådan av vits olyckliga 17:e drag. Svart hotar nu att öppna sin farliga långa löpardiagonal. 19. e×d4, S×d4 20. S×d4, T×d4 21. Lh7†, Kh8 22. T×d4 skulle på grund av hoten 22. —, Lg5 och 22. —, Tc8 knappast vara ett bättre alternativ än textfortsättningen.

19. e4 Sa5 20. b3?

Det avgörande feldraget. På 20. Sd2 hade 20. —, Lg5 fört till kvalitéförlust, men med 20. Sg2 hade vit ännu kunnat bjuda motstånd.

20. —, Df6 21. Dd2 S×b3
22. Db2 S×c1 23. D×c1 g5

Uppgivet.

(Anm. av ZN.)

SICILIANSKT PARTI.

Klass 1, grupp 2.

R. Lundquist, Stockholm. — **L. Bergner,** Mokorset.

1. e4 c5 2. Sf3 d6
3. d4 c×d4 4. S×d4 Sf6
5. Sc3 g6 6. Le3 Lg7
7. f3 7. —, Sc6 8. Dd2 0—0
9. 0-0-0 S×d4 10. L×d4 Da5
11. Lc4

Svart bör veta att han nu har att vänta direkt angreppsspel mot sin kungsflygel.

Antingen minst lika bra eller sämre än 11. Kb1, varmed vit fick det bättre spelet i partiet Milic—Gligoric, jugoslaviska mästerskapet 1952.

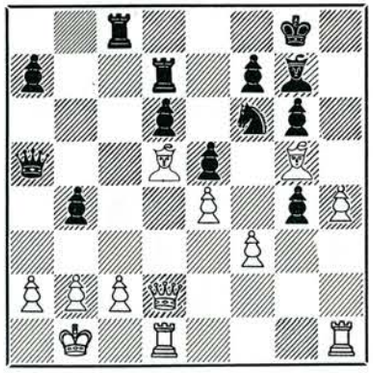
11. —, e5 12. Le3 Td8
13. g4 Le6 14. Lb3 Tac8
15. Kb1 b5

Nu börjar den berömda kapplöpningen på resp. flyglar.

Vanligen — och även här — hinner vit först. Vi tycker att vits löpare gör god nytta från b3, ehuru Milic föredrog att ha den på e2.

16. h4 h5 17. Lg5! b4
18. Sd5 L×d5 19. L×d5 h×g4

Ställning efter 19. —, h×g4.

20. h5!

Avgörande linjeöppning.

20. —, g×h5 21. f×g4 Td7
22. L×f6 L×f6 23. g5 Lg7
24. g6 Kf8 25. L×f7 Ke7
26. T×h5 Th8 27. T×h8 L×h8
28. Tf1 Lf6 29. Df2 Lg5
30. g7 Uppg.

Tilldelat skönhetspriset för klass I.

KUNGSGAMBIT.

Klass 2, grupp 8.

A. Sandkvist, Emmaboda. — **I. Ljungner,** Stockholm.

1. e4 e5 2. f4(!)

Ett drag som man alltid återser med glada förväntningar.

2. —, d5 3. e×d5 e×f4
4. Sf3 Ld6 5. Lc4 Se7(?)

Både med tanke på försvar och motangrepp måste springaren gå till f6.

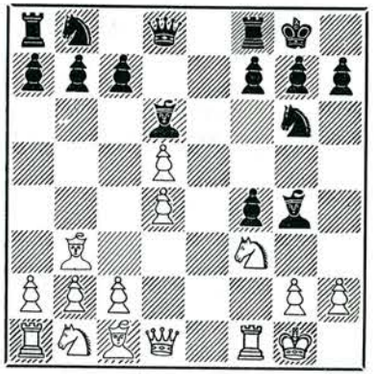
6. d4 Lg4 7. 0—0 0—0
8. Lb3!

Nu hotar obehagligt c2—c4—c5.

8. — Sg6

Här måste vi ha ett diagram inför det besynnerliga förlopp som partiet närmast får. Vit hugger tag i en springare och gör fyra drag i följd med den. Därefter flyttar han en bonde, och efter detta står svarts kung på g6! Kan den ärade läsaren genomskåda det hela?

Ställning efter 8. —, Se7—g6.

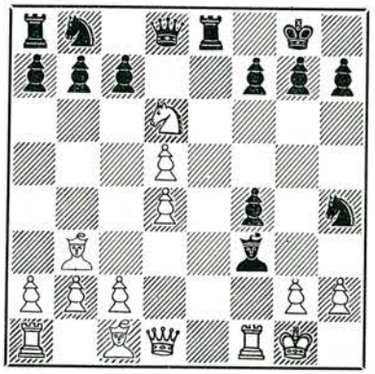
9. Sbd2 Te8 10. Sc4 Sh4

Svart vill inte vara sysslolös, men hans tredje drag med samma springare påskyndar slutet.

11. S×d6 L×f3

Nu ser det inte direkt lovande ut för vit genom hotet Dg5.

Ställning efter 11. —, Lg4×f3 .

12. S×f7!

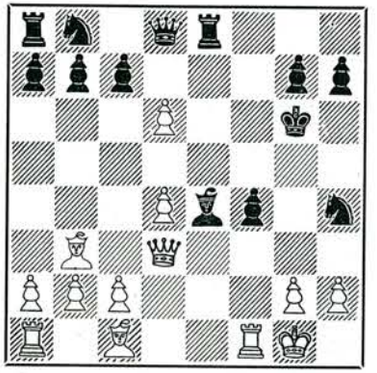
En förnämlig lösning av problemet, vit behåller stor fördel hur svart än spelar. T. ex. 12. —, Df6 13. T×f3!, S×f3† 14. D×f3! (14. —, D×d4† 15. Kf1!).

12. —, K×f7 13. d6† Kg6

Och den omtalade ställningen är uppnådd! Om 13. —, Kf8 eller Kf6 så 14. T×f3 med vinstspel för vit.

14. Dd3† Le4

Ställning efter 14. —, Lf3—e4.

15. Dg3†(!)

En ännu vackrare väg fanns, nämligen 15. T×f4!!, L×d3 16. Lf7†, Kg5 17. Tf3†, Kg4, h3 matt!

15. —, Kh5 16. L×f4 g5
17. Lf7† Lg6 18. L×e8 L×e8
(18. — g×f4 19. D×f4)
19.d×c7 Uppg.

Ett av de trevligaste partier som någonsin hemförts till — Emmaboda. Fick skönhetspriset för klass 2.

SICILIANSKT PARTI.

JM, grupp 1.

J. E. Westman, Gävle.		**G. Broström,** Umeå.	
1. e4	c5	2. Sf3	Sc6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	d6	6. Lg5	e6
7. Dd2	a6	8. Le2	Ld7
9. 0—0—0	Le7	10. f4	h6
11. Lh4	Dc7	12. Sf3	

I det berömda partiet Szabo—Lundin, Groningen 1946, följde 12. Lf2, Tc8 13. Sb3, b5 14. Lf3, Sa5 med mycket gott spel för svart. Med det valda draget slipper vit räkna med S×e4.

12. —, 0—0—0

Striden är i full gång, kampandan är ej att ta miste på!

13. The b5?!

I denna svårbedömda ställning står för båda parter olika fortsättningar till buds. Den valda är nog aggressiv i överkant, men det går ju vägen och då så. . .

14. L×f6(?)

Vit förenklar ställningen, men tappar samtidigt kontakten med sina egna pjäser. Intressant ser 14. e5 ut, men även 14. Lf2 och 14. a3 vore tillräckligt goda drag.

14. —, g×f6 15. De3 Kb7
16. Td2 Tc8 17. a3 Sa5
18. e5

Endast hjälper svart, vit tycks helt plötsligt vara i svår förlägenhet om drag.

18. —, d5 19. Sb1

Det hotade L×a3.

19. —, b4!

Vits ställning brakar nu samman.

20. e×f6 Lc5! 21. De5 Ld6!
22. De3 L×f4 Uppg.

Erhöll skönhetspris för grupp 1.

(Anm. av G. Stoltz).

OREGELBUNDET.

JM, grupp 2.

T. Gannholm, Stånga.		**L. Rohlin,** Uppsala.	
1. d4	Sf6	2. f4	

Spelöppningen kallas på Gotland för Gannholms special!

2. —, d5 3. Sf3 g6
4. e3 Lg7 5. Le2 0—0
6. 0—0 c5 7. c3 b6

Med ombytta färger har uppnåtts Holländskt försvar (Stonewall), alltså med tempo mer för vit. På 30-talet spelade bl. a. Botvinnik gärna denna Stonewall och hade goda framgångar. Gannholm junior är således i gott sällskap och är därtill ett tempo före exvärldsmästaren. Den sistnämnde skulle väl nu (med svart Stonewall) ha fortsatt med De8 och Dh5, d. v. s. 8. De1 jämte Dh4, men Tore G. har naturligtvis rätt att gå sin egen väg och gör det också.

8. Se5 Dc7 9. Sbd2 c×d4
10. e×d4 Lb7 11. h4

I varje fall energiskt; stormangreppet synes dock ha otillräckligt stöd av figurer för att lyckas helt.

11. —, Sbd7 12. g4 Se4
13. S×e4 d×e4 14. h5 Tad8
15. S×d7 T×d7 16. g5

Naturligare och bättre vore 16. De1.

16. —, e5! 17. Lg4 Td6?

Genom kvalitetsoffret 17. —, e×d4! kunde svart ha ernått ett mycket starkt motspel.

18. f×e5 L×e5 19. Le3 Tfd8
20. De2 Lg3 21. Dg2 Tc6

Partiet som avgjorde Nordenmästerskapet

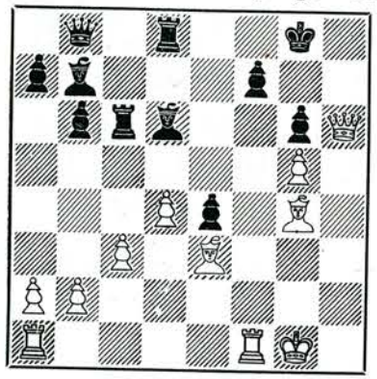
Olof Sterner blev årets Nordenmästare i schack. I nionde ronden avvärjde han sista hotet genom att besegra finländaren Salo. Denne hade några ronder legat i toppen, men stod på förlust i ett avbrutet parti mot landsmannen Rantanen, medan Sterner hade ett parti avbrutet i vinstställning mot Sköld. I realiteten ledde Sterner därför turneringen. I vetskap om detta försökte Salo med en nu för tiden ovanlig spelöppning för att kollra bort sin teorikunnige motståndare. Sterner var emellertid på sin vakt, vann partiet och höll sedan stilen in i mål. Hans parti mot Salo återges nedan.

T. Salo		**C. Sterner**	
1. f4	d5	2. Sf3	g6
3. e3	Lg7	4. g3	Sf6

Tornet är på avvägar.

22. h×g6 h×g6 23. Dh3 Db8
24.Dh6 Ld6

Ställning efter 24. —, Lg3—d6.

25. T×f7!! Lh2†

För att gardera g6 och möjliggöra Kg8 efter Tf1†. Men vit har ändå direkt mattforcering.

26. Kh1 K×f7 27. Dh7† Ke8
28. Tf1 Td5 29. Dg8† Ke8
30. Tf1† Uppg.

Erhöll skönhetspris för grupp 2.

5. Lg2 c5 6. d3 Sc6
7. c3 Dc7 8. De2 0—0
9. e4 dxe4 10. dxe4 e5!

Ett starkt drag, som ger svart positionsfördel. Om 11. fxe5, så Sg4. För att få igång taktiska förvecklingar försöker Salo med ett bondeoffer.

11. f5 gxf5 12. exf5 Lxf5
13. Sh4

Här var 13. 0—0 med hotet Sxe5 att föredra.

13. — Dd7

Förhindrar vits korta rockad, som nu skulle stranda på Ld3.

14. Sxf5 Dxf5 15. Le3 e4
16. Sd2 Tfe8 17. Tf1

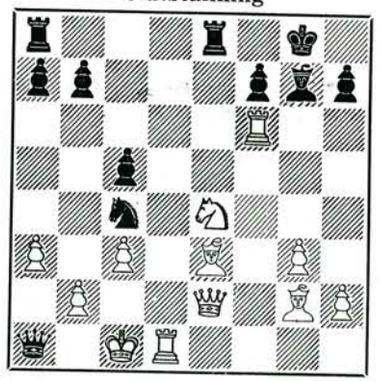
Vit står uppenbart dåligt, men med 17. 0—0—0 kunde han bjudit bättre motstånd. För att senare komma till den åtråvärda rockaden måste han ytterligare försvaga sin ställning.

17. — Dd5 18. a3 Se5
19. 0—0—0 Da2 20. Sxe4 Sc4

Svart faller inte i fällan att innan han utför detta drag först slå på e4. Då kan t.ex. följa 21. Lxe4, Sc4 22. L×h7+ Kh8 23. Lb1.

21. Txf6 Da1+

Slutställning

och vit gav upp, då det följer matt i två drag.

Bengt Hörberg.

Problem

Bidrag och lösningar till BROR LARSSON, Kungstensgatan 63, 4 tr., Stockholm Va.

10733. Tore Andersson,
Tyringe.

Matt i 2 drag.

10734. Jac. Haring,
Haag.

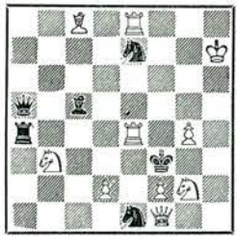
Matt i 2 drag.

10735. Alexander Hildebrand, o. Herbert Hultberg
Uppsala/Stockholm

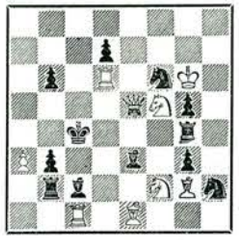
Matt i 2 drag.

10736. Edvin Karlsson,
Gräsmyr.

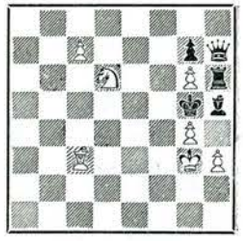
Matt i 2 drag.

10737. David Hjelle,
Volda.

Matt i 2 drag.

10738. Ragnar Nilsson,
Kalmar.

Matt i 2 drag.

10739. Paul Vataresçu,
Oltenita.

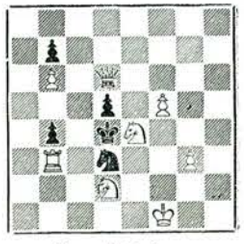
Matt i 2 drag.

10740. N. M. Welikij,
SSSR.

Matt i 2 drag.

10741. E. Wennick,
Sundsvall.

Matt i 2 drag.

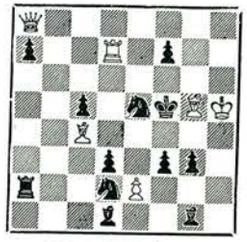
10742. Ilja Mikan,
Prag.

Matt i 3 drag.

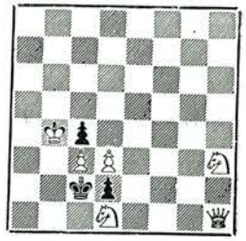
Lösningsfrist sex veckor.

10743. Iilja Mikan,
Prag.

Matt i 3 drag.

10744. Paul Vataresçu,
Oltenita.

Matt i 3 drag.

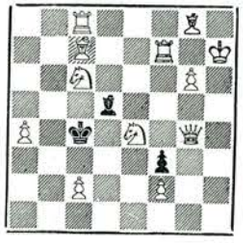
UTLÄNDSKA PRISTAGARE.

10745. L. Lindner.
1. pris Israel P. A. 1955—56.

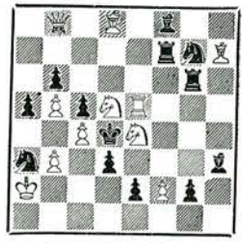
Matt i 2 drag.

10746. M. Lipton.
2. pris Die Schwalbe 1955.

Matt i 2 drag.

10747. J. Breuer.
1. pris. Die Schwalbe.

Matt i 5 drag.

10745: Ungraren Lindner är inte endast en suverän hjälpmattskompositör utan även flyhänt när det gäller tvådragare vilket 10745 visar. Nyckeln är 1. D×g5 med hotet 2. Sf4‡. Huvudförsvaren blir Se4 2. Se3 och Sd3 2. Se7. Dualundvikning vars mekanism grundar sig på att mattdraget blir en dubbelschack.

10746: Engelsmannen Lipton, en av de få londonbor som är problemintresserade, har gjort en originell sak i trevlig uppställning. Först försöken: 1. Lb6?, L×c6 och 2. Tb7 leder ej till matt. 1. Ld6?, L×c6 ej 2. Td7. 1. Le5?, L×e4 ej Tf5. Alltså 1. La5, L×c6 2. Td7‡.

10747: Tysken Breuer är en herre med storslagna idéer, som han förstår att utforma på ett förtjänstfullt sätt. När 10747 först publicerades kunde endast en lösare bemästra problemet. Tematiska förförelser är: 1. Sd2?, e1D (Te6? 2. Tf5!) 2. T×e1, Te6! — 1. Sb4?, Tf5! 2. Lg6, a×b4! — Lösn. 1. Lf6 (2. Te6, T×L 3. De5), Tf×f6 2. Sd2, Tg4 3. f4, Tf (Tg)×f4 4. Te4 (Sf3). 1. —, Tg×f6 2. Sb4, Td7 3. Dd6, Td (Tf) ×d6 4. Sc6 (Td5) — 2. —, Lf5, Sf5 3. Dd8, Td7 4. D×f6. En Plachutta som förberedelse till två andra sådana i två olika varianter.

"DANSK PROBLEMKUNST."

Den välbekante problemisten Walther Jørgensen har i dagarna gett ut en samling på 143 problem med ovanstående titel. Endast danska författare av yngre årgångar är representerade och urvalet av uppgifter är gott och omväxlande även om tvådragarna dominerar. Kommentarerna har gjorts av J. P. Jensen på ett instruktivt och förtjänstfullt sätt och där så behövs har temaförklaringar bifogats.

Det har blivit en trevlig bok i elegant utförande och vi rekommenderar den gärna. Priset är oss tyvärr obekant, men den intresserade kan själv tillskriva författaren, vars adress är Damagervej 12, Köpenhamn.

Ur innehållet väljer vi titelproblemet, som WJ själv gjort och tillägnat Dansk Skakproblem Klub till dess 25-årsjubileum 1957.

10748. Walther Jørgensen.

Dansk Problemkunst 1957.

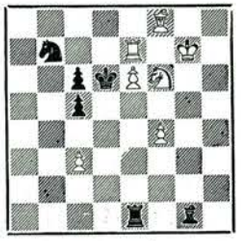
Matt i 2 drag.

Förförelser 1. Tf2?, Sf5! eller 1. Te3?, b4! eller 1. Sdf3?, Dc8! och lösning 1. Sef3. Såväl lösning som alla tre förförelserna visar Nowotnytemat. (D. v. s. ömsesidig avskärning mellan två pjäser med olika gångart efter offer i deras skärningspunkt).

H. H:s HÖRN.

10749. Th. Siers,

Hamb. Problem Nachr. 1949.

Matt i 4 drag.

Till Theodor Siers vagga har fru Caissa tydligen smugit sig fram och lett ett av sina vackraste leenden, ty han är en av de gudabenådade komponisterna. Mest känd är han väl för sin bok "Rösselsprünge im Schachproblem" (1948), där han med ett otal originalproblem givit en systematisk framställning av vad man populärt kan kalla springargalopp-mekanismen. Inte minst i denna bok kan hans konstruktionsskicklighet och originalitet beundras, och det är just dessa båda egenskaper, som gör att man aldrig går förbi ett problem av honom. Han har städse något nytt att bjuda, ty även om han framställer en tidigare känd idé så gör han det på ett nytt sätt. Att problemet ovan handlar om s. k. sysselsättningslänkning är ej så uppenbart. Vit måste för att nå sitt mål förstärka sin ställning, men denna förstärkning måste ske på visst sätt, då i annat fall svart får tillfälle att omkullkasta vits planer. Vit måste samtidigt som han förbättrar sin position sysselsätta svart, så denne ej får möjlighet att ställa till något ohägn. Genast 1. c4? (2. Se8‡) strandar på 1. —, Ld4! och springaren fängslas. Om 1. Kg6? så har visserligen kungen spelat sig ur fängslingen genom svart löpare, men ingenting kan framtvinga 1. —, T×e6 (ny fängsling) 2. Td7‡, eftersom vit ej i lugn och ro får möjlighet att spela 2. c4 etc. Därför en sysselsättningslänkning: 1. Kf7 (2. Td7‡), Sd8† 2. Kg6! (*nu* däremot hotar 3. Td7†, K×e6 4. Td6‡), Sb7 och det följer 3. c4, T×e6 4. Td7‡. En minst sagt underfundig sak. *Herbert Hultberg.*

MODELLMATTER I TVÅDRAGARE.

Modellmatten odlas nu för tiden mest i tre- och flerdragsproblem, varemot den förekommer ganska sparsamt i tvådragarna som huvudidé. Variationsmöjligheterna är där inte heller så stora och man får nog antaga, att det mesta blivit gjort redan. Att man var skicklig på det området för länge sedan visar följande problem.

10750. O. C. Budde. (Norge).

Lesehalle 1882.

Matt i 2 drag.

1. Sf6 med hotet 2. Sg4 (första modellmatten). Svart försvarar sig med K×f6 (L×f6, d3, Ld1) varpå följer 2. Dh8 (f4, Da1, Sd7). Summa fem modellmatter. Efter den tidens sed att komponera är S-offret med möjligheten till de bägge S-matterna och D-matterna på långa diagonalen mycket typiska.

Följande miniatyr, som erhöll 3. pris i TfS 1916, är välkänd och citeras fortfarande då och då i problemverk.

10751. M. Havel. TfS 1916. 3. pris.

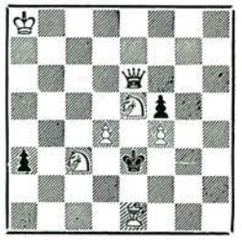
Kh4, Dg3, Lc4, Sg4, Bg7 — Kh7. 2‡.

Liten och oansenlig ser den ut, men innehållet skäms inte för sig. 1. Dc7!, S×c7 (Se7) 2. g8D. I ena fallet D-offer i andra fallet drar vit fördel av att S blir fängslad av D. Vidare 1. —, Kg8 2. Sf6, möjligt emedan S denna gång är fängslad av L. Till sist har vi 1. —, Kg6 med 2. Ld3 och en tredje modellmatt.

Men det gjuts nytt vin i gamla läglar och R. Lecomte, en av medarbetarna i "Themes 64", den ypperliga franska problemtidskriften har producerat följande:

10752. R. Lecomte,

Themes 64, IV, 1956.

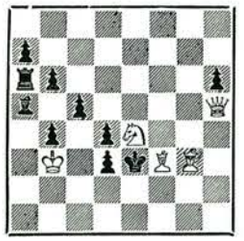

Matt i 2 drag.

Förspel 1. —, K×d4 (K×f4) 2. Db6 (Dh6) och lösning 1. Da2, K×d4 (K×f4), 2. Df2 (Dd2). Alltså mattförändringar.

10753. R. Lecomte.

Themes 64, IV, 1956.

Matt i två drag.

1. Sd2 (hot 2. Sc4, Sf1 och D×h6), c4 (K×d2, b5) 2. S×c4 (D×h6, Sf1). Här har idén komponerats i Fleck-form. Man irriteras en smula av att det i diagramställningen inte finns någon förspelsmatt på 1. —, c4†, men det kan inte hjälpas. Lecomte har i alla fall visat, att det finns hittills ej beaktade möjligheter att taga vara på.

LÖSNINGAR TILL PROBLEMEN 10680—10697, 10697—98.

10680 (Ahues). Försök 1. T×d6 ? Lb3 (f2, f×g4). 2. Tc2 (T×f3) men 1. —, Dd2! Lösn. 1. Te3, Lb3 (f2. f×g4) 2. Td2 (Tb4, Tf4). Tre mattväxlingar med batteriväxling. Och utan vit D. *10681 (Asplnd).* 1. De2 Dragplikt. *10682 (Ericson).* Förspel 1. —, Tf5 (S×d5) 2. Lf3 (Dg6). 1. Slikg ? Le3/f2. 1. Sg6? Le3 (Tf5, Sd5) 2. D×e5 (L×f5. Lf5) men T×g4. 1. Se6, Le3 (T×g4, Tf5, S×d5) 2. Sc3 (D×g4, D×d4, Sg5). *10683 (Haring).* 1. Dc4. Bil 1. Sd8 1. Sd4. *10684 (Holm).* 1. Tf8. *10685 (Hultberg+Andersson).* 1. Ta4. Dragplikt. *10686 (Wester).* 1. c×b5. Dc4, Tc5, Sc4 ger idévarianterna. *10687 (Andersson).* 1. Sf5, K×e6 (Ke4, L×g7, c4, f3). 2. g8D (Sg5, S×e7, Sfd4, Lc4). Bil 1. Lc4 och 1. g×f8D. *19688 (Hemmingsson).* 1. e5, a2 (L×d5, L×d7, f4) 2. Lb3 (Sb5, Lf3, L×L). *10689 (Kjellberg).* 1. Th1, Lg1 (Lf2) 2. T×g1 (Ta8). Dubbel T-baning. *10690 (Toth).* 1. Sf1, Kg4 (K-) 2. De4 (Sg3). *10691 (Pniak).* 1. c6, a6 2. a3, h5 3. Ld1, Da2 4. Lh5, Dg8 5. Le2 6. Sd5/Sg2. Brännpunktsproblem. *10697 (Ericson).* Förspel 1. —, S— 2. Ld4. Försök 1. Dg8, S— 2. d4 men 1. —, Sd4. Lösn. 1. L×c3, S— (L×c3) 2. Dd4 (D×c3). Originell lösning av det föreslagna temat. Dualen efter 1. —, d6 kan undvikas med en svart Bd7. *10698 (Bengtsson).* 1.c7, Tb6 (Ta6, L×c5) 2. c6 (Sc6, c×b8). Korsschackarna pryder onekligen upp det hela.

På grund av bristande utrymme har vi denna gång sett oss nödsakade att dra samman lösningarna till ett minimum varjämte lösarlistan måste överstå till nästa nummer.

TILL SIST —

10754. L. Loewenton.

1. pris Arbejder-skak 4. tematurn.

Kb8, Bc4, c7, e7, f3 — Kd7, Ld6, Bc5, c6, f4. Hjälpmatt i 2 drag.

Skenspel: 1. —, e8S 2. Le7, c8D. Lösn. 1. Le5, e8D 2. Kd6, c8S. Enkelt men genialt.

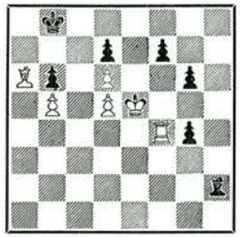
Rättelse:

Problem nr 10718 (Kjellberg) har vit dam på c7, ej e7.

Studier

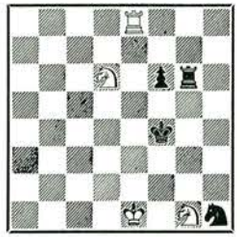
Bidrag och lösningar sändes till A. HILDEBRAND, Postfack 176, Uppsala 1.

728. F. Bondarenko & A. Kakovin,
Sovjetunionen.
Original.

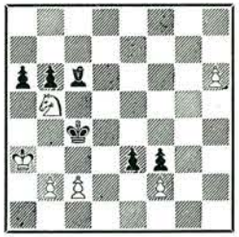
6+7=13. Vinst.

729. F. Bondarenko & A. Kakovin,
Sovjetunionen.
Original.

4+4=8. Vinst.

730. Lad. Prokes,
Tjeckoslovakien.
Original.

6+6=12. Vinst.

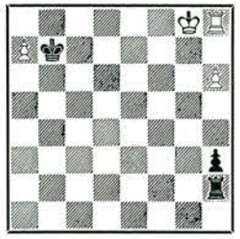
PRISTAGARE i SAO PAOLO-TURNERINGEN 1957.

731. A. Peronace,
Argentina.
1:a pris.

4+5=9. Vinst.

732. L. Janos,
Ungern.
2:a pris.

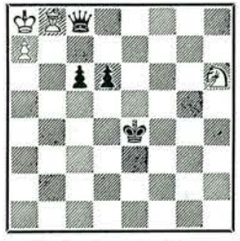
4+3=7. Vinst.

733. M. Doré,
Frankrike.
3:e pris. (?!)

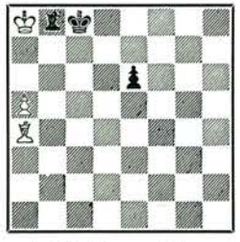
3+2=5. Vinst.

734. A. Åkerblom,
Sao Paolo 1957.
3:e hed.-omn.

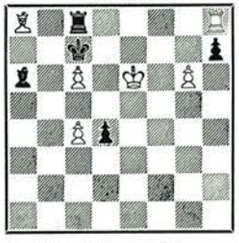
4+4=8. Remi.

735. A. Hildebrand,
Schackbladet 1955.

3+3=6. Vinst.

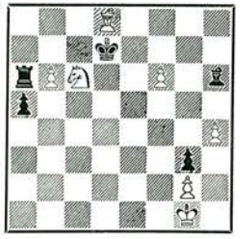
736. A. Kusnezov & B. Saharov,
"Schachmaty v SSSR" 1955.

6+5=11. Vinst.

DOM I TfS:s INTERNATIONELLA STUDIETURNERING 1956.

694.
A. Hildebrand,
Sverige.
1:a pris.

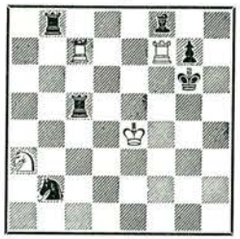

7+5=12. Vinst.

Huvudvarianten:

1. b7! T×c6 2. b8S†! K×d8 3. S×c6†, Ke8 (d7) 4. S×a5, Kf7 5. Kf1,K×f6 6. Ke2, Kg6 7. Kf3, Kh5 8. K×g3, Ld2! 9. Sc4 (b3), Le1† 10. Kh3!, L×h4 11. g4†! Kg5 12. Sd2!, Lf2 (Le1) 13. Se4† (S3†) o. vinner.

656.
S. Clausén,
Sverige.
2:a pris.

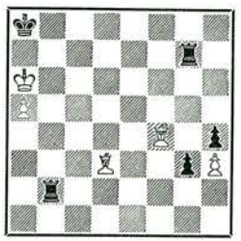

4+6=10. Remi.

Huvudvarianten:

1. T×g7†!, Kf6! 2. T×c5, Te8†! 3. Te7!, T×e7† 4. Kf3, Te3†! 5. K×e3, L×c5† 6. Kd2, L×a3 7. Kc2 med remi. Nowotnyavskärning med extraslag på e7.

686.
A. Åkerblom,
Sverige.
3:e pris.

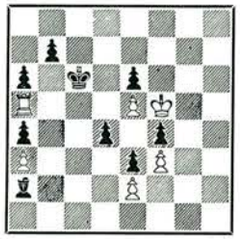

5+5=10. Remi.

Huvudvarianten:

1. Le4†, T2b7 2. Lc6! g2! 3. Lc7!, Tg6 4. Ld6, Tg7 5. Lc7, T×c7 6. L×b7†!, Kb8 7. L×g2, Tg7 8. Lf1! Remi.

646.
A. Hildebrand,
Sverige.
1:a hed.-omnämnande.

6+9=15. (Vit K står i schack). Vinst.

Huvudvarianten:

1. Ke4!, d3! 2. K×d3, Lc4†! 3. K×c4, b5† 4. Kd3!, Kb7! 5. Ke4 Ka7. 6. K×f4, Kb6 7. T×a4, b×a4 8. K×e3 och vit vinner.

På 4. —, Kb6? 5. Kd4!, Ka6 6. Kc5, b4 7. a×b4 matt.

645.
A. Herberg,
Tyskland.
2:a hed.-omnämnande.

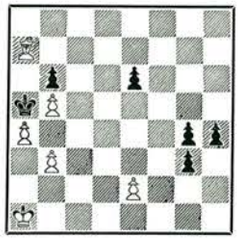

5+4=9. Vinst.

Huvudvarianten:

1. Ta7, Kh8 2. Td7! T×g4 3. Th7†!, Kg8 4. T×a2, Te4† 5. Kd8, Td4† 6. Kc8, Tc4† 7. Tc7 med vinst.

659.
A. Åkerblom,
Sverige.
3:e hed.-omnämnande.

6+6=12. Vinst.

Huvudvarianten:

1. Kb2!, Kb4 2. Lb8, Kc5 3. Kc3!, Kd5 4. Kd3, e5. 5. e4†, Ke6 6. Ke2, h3 7. Kf1, g2†! 8. Kg1!, g3 9. a5, Kf6 10. a×b6! och vinner. Obs! förförelsen: 8. Kf2?, g3† 9. Kg1, Kf6! 10. a5, Kg5 11. a×b6, Kg4 12. L×e5, Kf3 13. L×g3, K×g3 13. b7 h2 matt.

LÖSNINGAR TILL NR 706—708 I HÄFTE 2/1957.

706. A. Åkerblom. Ka8, Se1, Sf4, Ba7, h4 —Kc8, Lh1, Bc6, d6, f5, h5, h7. Remi. 1. Sf3!! (Om 1. Seg2? så d5! 2. Se3, d4 och sv. vinner t. ex. 3. Sed5, c×d5 4. Sd3, f4 5. Sf2, Lg2 6. Se4, Kc7 7. Sd6, d3 8. Sb5† (Se8), Kd7 9. Kh8, d4 etc. På 1. Sfg2? c5 går c-bonden obehindrat i dam) *1. —, Kc7 2. Se6†, Kc8 3. Sf4* (Om 3. Sed4, c5 4. Sc6, c4! 5. Se7†, Kd7 6. Kb8, L×f3 och sv. vinner här liksom efter 4. Sfd4, c4 5. Sb5 (e6†), K×c6! osv. Nu förgrenas spelet till följande huvudvarianter:

A) 3. —, c5 4. Sd5!, f4! 5. Sb6†, Kc7 6. Sd5†, Kc8 7. Sb6†, Kd8 8. Kb8!, L×f3 9. Sc4! Kd7! 10. Sa5! La8! 11, K×a8 remi.

B) 3. —, d5 4. Sd4!, c5 5. Sc6, d4! 6. Sd5!, L×d5 patt.

C) 3. —, h6 4. Sg6!, L×f3 5. Se7†, Kd7 6. Kb8, c5 7. S×f5! remi.

D) 3. —, L×f3 4. Sd5!, f4 5. Sb6†, Kd8 6. Kb8, c5 7. Sc4 remi — i stort sett som *i A*. Vi utelämnar alla undervarianter i A—C, vilkas mångfald frestar alltför mycket på det utrymme vi förfogar över.

En mycket komplicerad och innehållsrik komposition!

707. A. Åkerblom. Kd4, Lc5 — Kc3, Bb4, c4. Remi. 1. Ld4†, Kc2 2. La1!, c3 (Om 2. —, Kb1 så 3. Kd4! remi. Försöker vit 2. Kd5? så Kd3! o. sv. vinner). *3. Kd4, Kb3!* (Om 3. —, Kb1 4. L×c3! och på 3. —, Kd2 4. Kc4!) *4. Kd3, c2 5. Kd2, Ka2 6. K×c2, b3† 7. Kc3 remi.* I fall av 1. —, Kd2 2. La1, c3 håller vit remi med 3. Kd4, c2 4. Lb2, b3 5. Kc4 osv. En liten finess är 2. La1!

708. A. Åkerblom. Kg8, Lg4 — Ke3, Be7, f3. Remi. 1. Kf7, e5 2. Ke6! (Ej 2. Kf6, f2 3. Lh3, Kf4! osv.) *e4 3. Ke5!* (Ej 3. Kf5?, Kd3!, eller 3. Kd5?, Kf4! o. vinner.) *3. —, f2 4. Lh3, Kf3* (Om 4. —, Kd3 så 5. Lf1†! remi) *5. Kd4, e3 6. Kd3 e2 7. Lg4†!* remi. På 3. —, Kd3 följer 4. Lf5! (och inte 4. Lh3?, e3! eller 4. Kf4?, f2! 5. Lh3, e3 6. Kf3, e2 7. K×f2, Kd2 o. vinner) 4. —, f2 5. L×e4† remi. Småtrevliga exempel på L kamp mot bönder.

LÖSNINGAR TILL REPRODUKTIONERNA.

Den stora turneringen anordnad av Clube de Xadrez i Sao Paulo 1955—56 avdömdes nyligen. Tävlingen hade samlat en massa bidrag i de olika avdelningarna och var även i övrigt ganska påkostad. Tyvärr blev domslutet i studieavdelningen betydligt mindre lyckat än i de övriga grupperna.

731. A. Peronace: 1. e×f7, Ta2† 2. Kb1, Lf5† 3. Kc1, Tc2† 4. Kd1, Tc8 5. Se8, Td8† 6. Kc1, Tc8† 7. Kd2, Td8† 8. Kc3 (8. Kc1 går också — Kc1 geht auch). Td3† 9. Kb2, Tb3† 10. Kc1, Tb1† 11. Kd2 (även 11. Kc1 — auch Kc1 gewinnt), Tb2† 12. Ke3 (c3), Tb3† 13. Kd4, Td3† 14. Kc5, Tc3† 15. Kb6, Tb3† 16. Ka7 och vinner. Men även 16. Kc5 för till vinst — aber auch 16 Kc5 führt zum Gewinn.

En tekniskt inte dålig, men mekanisk och "torr" komposition.

732. L. Janos: 1. Th7†, Ka8 2. Tg7, Tg2 3. h7, h2 4. h8T, h1L 5. T×h1, Th2 6. T7g1 och vinner. Eller: 2. —, Tc2 3. Tg3, Tg2 4. h7, T×g3† 5. Kf7, Tf3† 6. Kg7, Tg3† 7. Kh6 med vinst. Denna och Åkerbloms studie 734 är enligt vår uppfattning de enda verkligen fina studierna på prislistan. Diese und Åkerbloms Studie 734 sind unserer Meinung nach die einzigen wirklich guten Studien in diesem Preisbericht.

733. M. Doré: 1. f7, Kg6 2. Ke5, Kf7 3. Kd5, Se6 4. Kc6, Sd4† 5. Kb6, Sf5 6. Kc5 och vinner. Det vimlar här av dualer (!). Die Lösung des Verfassers kann auf verschiedene Weisen vermeidet werden. Sogar die mit! markierten Züge können mit 1 bis 2 anderen Möglichkeiten ersetzt werden.

Ett omnämnande år 1857 vore här för mycket. Ein Lob im Jahr 1857 wäre hier zu viel. Ett exempel ur en teoribok men ingen studie!

734: A. Åkerblom, 1. Sf7, Kd3 2. S×d6, Dd7! 3. Sc4!! (3. Sc8?, c5! 4. Se7, c4 5. Lf4, D×e7 6. Lc7, c3 och svart vinner) K×c4 (Ke2? 4. Sb6!) *4. Lc7!, Dc8† 5. Lb8, Da6* (se även 5. —, Df5 6. Lc7, Db1 7. Db6! *Kb5 8. Kb7, c5! 9. Lc7!* remi. (Ej 9. Ld8?, De4† 10. Kb8, De8 11. Kc8, De6† 12. Kb8, Dg8 13. Kc8, De4! och svart vinner). 6. Lc7!, Db5! 7. Lb6! c5 8. Kb7 remi. Pattbilder med svart D på c8, c7 och b6.

1. —, Kd4 2. S×d6, Dd7 3. Lc7! D×c7 4. Sb5†, c×b5 5. patt.

1. —, Kf3 2. S×d6, Dd7 3. Sc4, Kg2 4. Sb6! remi (ej 4. Se5?, Dc8 5. Sd7!, c5! 6. Dc6†!! (om D×c5? 7. Lc7! remi) 7. Sb7, Kf3 8. Ld6 etc. Dc8† 9. Lb8, Ke3 o. svart marscherar till b6 eller a6 och vit blir matt. En fin studie!

735. A. Hildebrand: 1. Ld7†!, Kc7 2. L×d6, Kc6! 3. Ld7†! (Ej 3. K×b8, Kb5!), Kc7 4. Lb5, Kc8 5. La6†, Kc7 6. Lb7 och vinner.

736. A. Kusnezov & B. Saharov: 1. Tg7†, Kb6! 2. Lb7, L×c4† 3. Ke5, Th8 4. K×d4, Lg8 5. c7!, K×b7 6. c8D†, K×c8 7. Tc7†, K×c7 8. g7 o. vinner. Konstruktionen är något tung, men slutställningen onekligen originell.

DOMARBERÄTTELSEN.

Tidskriftens studieturnering för 1956 uppvisar inte något alster med så stora linjer, att det får domaren att tveklöst falla till föga. Ett par av studierna höjer sig dock över mängden genom sitt moderna snitt och sina delvis mycket skarpa poänger.

1:a pristagaren av Hildebrand har en intressant och originell upptakt, där en minorförvandling, som efter ett lugnt mellanspel sätter in i den slutligen avgörande dragtvångsappliceringen, är den bärande finessen. Ett bra alster.

2:a pris synes det mig välmotiverat att tilldela *Clauséns* studie, som, även om det ibland skjuts med grova kanoner, har flera fina vändningar och ett livligt spel.

3:e pristagaren av A. Åkerblom är ett precisionsarbete av mera stillsamt slag, men studien bjuder på ett par bra förförelser och allt som allt ett rikhaltigt innehåll.

De studier som utmärktes med hed.-omn. har också sina goda sidor, men torde inte kunna pretendera på högre placering, då innehållet i samtliga är en smula begränsat.

Stockholm i maj 1957.

Allan Werle
(domare).

TILL VÅRA ORIGINALSTUDIER.

De kända ryska studiekomponisterna Bondarenko och Kakovin debuterar i TfS med sina alster 728 och 729. Den tredje originalstudien är av den för oss välbekante tjeckiske författaren prof. Lad. Prokes. Ingen av dessa originalstudier är speciellt märklig, men de är i alla fall trevliga lösningsobjekt. Bästa lösningar till studierna i TfS nr. 1 och nr. 2 har insänts av Ragnar Nilsson, Kalmar, som får i pris böckerna "111 finska studier" och A. P. Guljajevs studie och problemsamling.

STIMULERA PROBLEMKONSTEN!

Varför har inte de svenska schackkomponisterna något SM i stil med de pratiska utövarna av spelet? Ingenting är intressantare än att studera de nationsmästerskap som exempelvis Sovjet och Tjeckoslovakien brukar anordna och där tävlingsalstren omspänner de senaste åren, alltså inte bara det näst föregående. Det står varje författare fritt att delta med obegränsat antal tidigare publicerade uppgifter — det rör sig alltså inte om original — och de 25 bästa i varje avdelning (tvådragare, tredragare, studier etc.) poängsätts efter skalan 25, 24, 23 etc. för de bästa, varvid den sista i raden följaktligen får 1 poäng. För min del skulle jag vilja föreslå ryska domare, de erkänt skickligaste, d.v.s. minst klavbundna av viss stil, åtminstone med avseende på tredragare och studier. Sverige kunde sedan i gengäld — om ryssarna så önskar — svara för deras domarskap vid nationsmästerskap.

Under alla förhållanden bör schackkomposition, som Problematicus i artikeln "Vit fläck på vår schackkarta" framhåller, förtjäna större uppmuntran från schackförbundets sida än fallet är. Att som nu sätta upp förstapris på 30—35 kr är löjeväckande. Landets schackära kräver att det blir en annan ordning. En särskild kompositionssektion i förbundet, helst bestående av lika antal medlemmar från huvudstaden och landsorten, vore alltid ett steg i rätt riktning.

A. Åkerblom.

Schackklockor

Den tyska schackklockan "Olympia" har vunnit stort erkännande inom de svenska schackklubbarna. — **Pris kr. 37: —.**

Schacklitteratur och schackmateriel erhålles alltid fördelaktigast från

TIDSKRIFT FÖR SCHACKS FÖRLAG

Tio nya mästare

Det blev i år tio spelare, som genom vinst i klass 1, tog steget upp till mästarklassen. Deras spelstil visas här av Bengt Hörberg, som både utvalt och kommenterat partierna.

RYSKT PARTI

Klass 1, Grupp 1.

R. Bäck		**I. Pettersson**	
Stockholm		Mokorset	
1. e4	e5	2. Sf3	Sf6
3. d4	e×d4		

Utropstecknet härstammar från Pachman. Enligt denne är 3. —, S×e4 mindre bra, ty efter 4. Ld3, d5 5. S×e5, Le7 6. 0—0, 0—0 7. c4, c6 8. Sc3, Sf6 9. Tel skulle vit stå bättre.

4. e5	Se4	5. D×d4	d5
6. e×d6	S×d6	7. Lg5	f6
8. Le3			

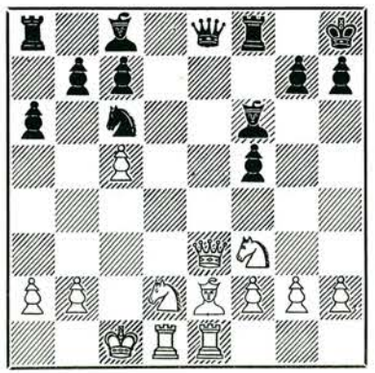
I sin spelöppningsbok ger Pachman följande variant: 7. Lg5, Sc6! 8. Dc3, f6 9. Lf4, De7† 10. Le2, Le6 11. Sd2, 0—0—0 med lika chanser. Vit väljer här en annan metod

8. —,	Sc6	9. Da4	Le7
10. Sbd2	0—0	11. Le2	Kh8
12. 0—0—0	a6	13. c4	De8

Här kom 13. —, Lf5 med hotet b5 starkt ifråga.

14. c5	Sf5	15. De4	S×e3
16. D×e3	f5	17. The1	Lf6

Ställning efter 17. —, Lf6

Hittills har svart spelat bra, men förbiser nu den följande kombinationen. 17. —, f4 var ett gott drag.

18. D×e8 T×e8 19. L×a6!

Vinner bonde och parti, då löparen på grund av den oskyddade 8:e raden är tabu.

19. —, Le6 20. Lc4

Vit nöjer sig med bondevinsten och går inte in på förvecklingarna, som uppkommit efter 20. L×b7.

20. —,	L×c4	21. T×e8†	T×e8
22. S×c4	Te2	23. Te1	T×e1†
24. S×e1	Se5	25. S×e5	L×e5
26. Sf3			

Efter alla avbyten har en för vit vunnen ställning uppkommit och denne gör inga misstag, utan framtvingar vinsten lugnt och säkert. Fortsättningen blev:

26. —,	Lf6	27. b4	Kg8
28. Kc2	Kf7	29. Kd3	Ke7
30. Kc4	Kd7	31. a4	c6
32. b5	g6	33. h3	Kc7
34. Sd4	Le7	35. Sb3	Lf6
36. Sa5	Le7	37. f3	c×b5†
38. a×b5	g5	39. b6†	Kc8
40. g4	f×g4	41. f×g4	Lf6
42. Kd5			

och svart gav upp.

KATALANSKT

Klass 1, Grupp 2.

A. Adlers		**A. Kerje**	
Lindesberg		Stockholm	
1. c4	Sf6	2. g3	e6
3. Lg2	c6	4. Sf3	d5
5. Dc2	Ld6	6. d4	0—0
7. 0—0	Sbd7	8. Tfd1	De7
9. Sh4	—		

För att förhindra befrielseförsöket d×c4 och e5, vilket nu inte skulle vara så lyckat för springardrag till f5.

9. —	Te8	10. c×d5	c×d5
11. Sc3	a6	12. Ld2	Sb6
13. Le1	Ld7	14. e4	

Efter en lugn spelöppning blir det nu liv i spelet.

14. —	d×e4	15. S×e4	S×e4
16. L×e4	f5	17. L×f5	

En tvivelaktig kombination. Förutom den av svart valda varianten, kunde denne med fördel slagit löparen. Efter 17. —, e×f5 18. Db3†, Le6 19. D×b6, Ld5 strandar 20. S×f5 på 20 —, De4 och svarts löparpar i förbindelse med vits försvagade kungsställning hade varit mer än tillräcklig kompensation för bondeförlusten.

17. —	g5	18. Sg2	Tac8
19. Db3	La4	20. L×h7†	K×h7
21. D×b6	L×d1	22. T×d1	

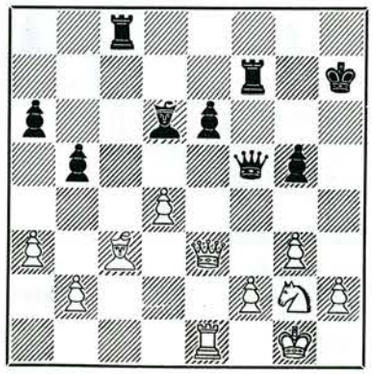
Den första skärmytslingen är över och vid ömsesidigt korrekt spel borde väl chanserna väga ungefär jämt.

22. —	Tf8	23. Db3	Df7
24. a3	b5	25. De3	Df5
26. Lc3			

En försvagning av punkten f2, som blir ödesdiger.

26. — Tf7 27. Te1 L×a3!

Ställning efter 27. Te1

En kombination som var möjlig även i föregående drag. Vits belägenhet blir nu vansklig. På 28. b×a3 följer T×c3 och vit kan ej slå på c3 för Df2† etc.

28. g4	Df3	29. D×f3	T×f3
30. T×e6	b4	31. Ld2	L×b2
32. Se1	Tf7	33. L×b4	L×d4
34. T×a6	T×f2	35. Kh1	Tc4
36. Sd3			

Det fanns inget försvar. Om 36. La5, så Ta2 och svart vinner.

36. —	Tf3	37. Ld2	T×d3
38. L×g5	Tc2		

Uppgivet.

FRANSKT PARTI

Klass 1, Grupp 3

Å. Ohlin		**J. Wesche**	
Borås		Stockholm	
1. e4	e6	2. d4	d5
3. Sc3	Sf6	4. Lg5	Lb4

Den s.k. Mac Cutcheonvarianten, som var populär på Tarrasch's tid. Att det ibland kan vara god taktik att spela gamla varianter, visar detta parti.

5. e5	h6	6. Ld2	L×c3
7. b×c3	Se4	8. Ld3	

Ett beskedligt drag. Mera utsikter till initiativ bjuder 8. Dg4, som svart enligt teorin bäst besvarar med g6.

8. —	S×d2	9. D×d2	c5
10. d×c5			

En onödig försvagning av bondeställningen och c-linjen, vilket svart föredömligt utnyttjar.

10. —	Dc7	11. De3	Sd7
12. f4	S×c5	13. Se2	Ld7
14. 0—0	g6	15. Sd4	a6
16. Tfc1	b5		

Därmed är befrielseförsöket c4 förhindrat och svart tar hand om spelet på damflygeln.

17. Lf1	Sa4	18. Se2	Tc8
19. c4			

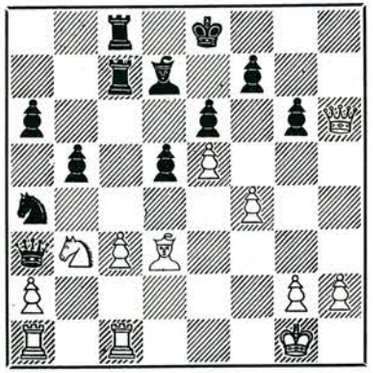
Bondeförlust var i varje fall oundvikligt.

19. —	D×c4	20. c3	Dc5
21. Sd4	Da3	22. Sb3	Tc7!

En stark manöver, som förbereder genombrottet på damflygeln.

23. Ld3 Ke7 24. Dg3 Thc8
25. Dh4† Ke8 26. D×h6 Df8!

Ställning efter 26. D×h6

Poängen i den med 22. — Tc7 inledda planen.

27. Dh4 T×c3 28. Td1?

Ett feldrag, som påskyndar förlusten, som väl dock var oundviklig även vid bästa försvar. Tornbyte var det relativt bästa.

28. — Sb2 29. L×g6 S×d1
30. L×f7† D×f7 31. Dh8† Df8
32. Dh5† Kd8 33 T×d1 D×f4

och svart vann.

KUNGSINDISKT

Klass 1, Grupp 4.

L. Elander		S. Eriksson	
Solna		Stockholm	
1. d4	Sf6	2. Sf3	g6
3. Lf4	Lg7	4. e3	d6
5. Ld3	0—0		

Då vit undvikit de vanliga varianterna mot svarts Kungsindiska försvar borde denne anspassat sig därefter. Rockaden är ju inget feldrag, men 5. —, Lf5 för att byta av vits angreppslöpare hade mera svarat mot ställningens krav.

6. Sc3 c6 7. Dd2 b5
8. e4 Sbd7 9. h3 Te8
10. e5!

Vit har fått en god ställning, som han nu söker utnyttja till ett kungsangrepp.

10. — Sh5 11. Lh2 Lh8

Springaren måste ha reträttfält, då det hotade 12. g4 med pjäsvinst.

12. g4 Sg7 13. h4 Sf8
14. h5

En bonde mer eller mindre har ingen betydelse för vit, som har stora planer.

14. — L×g4 15. h×g6 f×g6

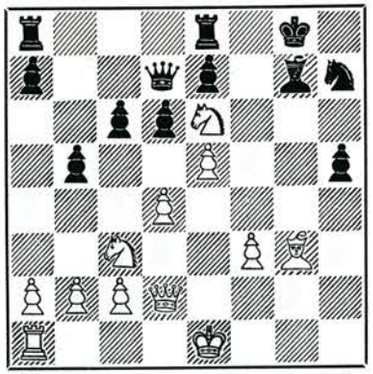
På 15. —, L×f3 följer 16. g×f7† K×f7 17. Df4† med starka hot.

16. Sg5 Sge6 17. f3 Lh5
18. Lg3 Lg7 19. T×h5

Svart har gjort det bästa möjliga av situationen, men efter detta nya offer rullar angreppet vidare.

19. — g×h5 20. L×h7 S×h7
21. S×e6 Dd7

Ställning efter 21. —, Dd7

Ett bättre försvar bjöd Dc8 och utgången skulle ännu varit oviss.

22. d5!

Nu är detta drag avgörande. Med svarts dam på c8 skulle efter avslag på d5 försvarsresursen Dc4 ännu finnas.

22. — d×e5

Alternativet var 22. —, c×d5, men efter 23. D×d5, Kh8 24. 0—0—0 skulle svarts situation vara föga avundsvärd.

23. S×g7 K×g7 24. L×e5† Kf7
25. Df4† Sf6 26. 0—0—0 c×d5
27. Se4

Starkare än slag på d5.

27. — Tf8

På 27. —, De6 följer 28. Sd6† med damvinst eller snar matt.

28. L×f6 e×f6 29. D×f6† Kg8
30. Tg1†

Uppgivet.

DAMBONDESPEL

Klass 1, Grupp 5.

E. Nordh		C. Eriksson	
Solna		Stockholm	
1. d4	d5	2. Sf3	e6
3. e3	c5	4. Ld3	c4

En aggressiv men tveeggad manöver, som dock slår väl ut i detta parti.

5. Le2 Sc6 6. c3

Vid tänker genomföra e4 och garderar därför sin d-bonde. En god plan, som egendomligt nog inte kommer till utförande.

6. — Ld7 7. 0—0

Nu hade vit tillfälle att genast spela e4, t. ex. 7. —, d×e4 8. Sg5, Sf6 9. Dc2 etc.

7. — Ld6 8. Sbd2 f5!

Därmed förhindras framstöten e4 och samtidigt tar svart hand om initiativet.

9. b3 b5 10. Te1 Sf6
11. Sf1 Se4 12. Lb2 0—0
13. Sf3d2 Dh4 14. g3 Dh3
15. Lf3 Sg5 16. Lg2 Dh6
17. f4 Sh3† 18. L×h3 D×h3

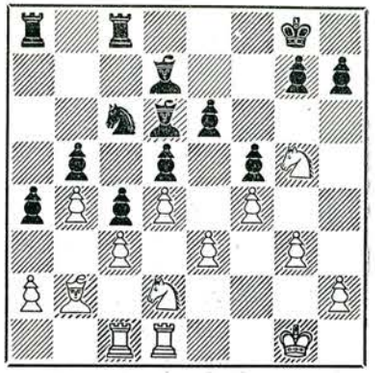
Svart har anledning att vara nöjd med spelöppningen. Han har löparparet, behärskar mer terräng och på damflygeln, där också avgörandet faller, har han goda genombrottsmöjligheter.

19. Sf3 Dh5 20. Sg5 D×d1

Dambyte minskar inte svarts vinstchanser.

21. Te×d1 a5 22. Sd2 Tfc8
23. Tac1 a4 24. b4

Ställning efter 24. b4

24. — L×b4

Ett i och för sig intressant pjäsoffer. Betydligt starkare var dock att först spela 24. —, a3. Efter 25. La1, L×b4 26. c×b4, S×b4 skulle även vits a-bonde falla och mot svarts fruktansvärda bondehär fanns inget försvar.

25. c×b4 S×b4 26. a3 Sd3
27. Lc3

Nu hotar vit att medelst Tb1 eller Sb1 blockera ställningen, därför svarts följande drag. 27. Tc2 strandade på 27. —, S×b2 28. T×b2, c3 etc.

27. — b4 28. a×b4 S×c1

Här var 28. L×b4 betydligt bättre. Vare sig svart fortsatt med S×c1 eller S×b4, synes vit ha tillräckligt motspel. Nu däremot slår svarts angrepp igenom.

29. T×c1 a3 30. Kf2 a2
31. Ke2 Ta3!

Den vinnande manövern.

32. Lb2 Ta4 33. Lc3 Tca8
34. Ta1 Ta3 35. Lb2 Td3
36. Sb1 Tb3

Uppgivet.

SICILIANSKT PARTI

Klass 1, Grupp 6.

K. E. Lindeberg Solna		**A. Nilsson** Karlstad	
1. e4	c5	2. Sf3	d6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	g6	6. Le2	Lg7
7. Le3	0—0	8. 0—0	

Enligt Pachman är 8. Sb3 det logiska draget, ty nu kan svart genom 8. —, d5 genast utjämna. I sin spelöppningsbok ger Pachman följande varianter: 8. 0—0, d5 9. e5(?), Se4! eller 8. 0—0, d5 9. e×d5, S×d5 10. S×d5, D×d5 11. c3, Sd7 12. Sb3, Dc6 med lika spel. Svart gör emellertid ej bruk av denna möjlighet.

8. —	Sc6	9. Sb3	Le6
10. f4	Dc8	11. De1	Sb4
12. Ld3			

Naturligare och bättre förefaller Sd4. Efter det spelade draget kommer vit i en vansklig situation.

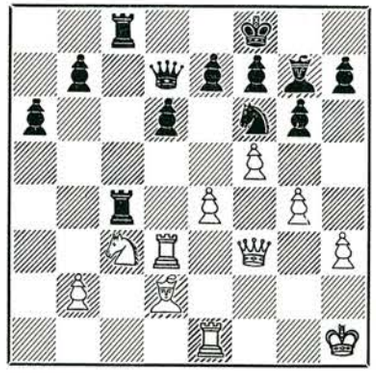
12. —	Sg4	13. Ld2	L×b3
14. a×b3	Ld4†	15. Kh1	Dc5
16. Sd1			

Nu förlorar vit ett par bönder. Mera utsikter att fiska i grumligt vatten bjöd 16. Sa4. En för svart förrädisk variant vore då 16. —, S×d3 17. c×d3, Sf2† 18. T×f2, L×f2 19. De2, Dd4 20. g3 med hotet Tf1.

16. —	S×c2	17. L×c2	D×c2
18. Tc1	D×b3	19. Tf3	De6
20. Td3	Lg7	21. h3	Sf6
22. Sc3	Tac8	23. De2	Tc4
24. Te1	Tfc8	25. g4	a6
26. Df3	Kf8	27. f5	Dd7
28. f×g6			

Efter bondevinsterna i spelöppningen har svart spelat väl passivt, varför vit fått igång ett lovande kungsangrepp, men här missar han rätta fortsättningen. Efter det närliggande 28. e5 hade spelet blivit mycket spännande, som framgår av följande variant: 28. e5, Sg8 (Bäst

Ställning efter 27. —, Dd7

för svart är kanske 28. —, Dc6 29. e×f6, D×f3† 30. T×f3, L×f6 med tre bönder för den offrade pjäsen) 29. f6!, e×f6 30. T×d6 och förvecklingarna förefaller att gå i vits favör. Nu däremot är det slut på angreppet och svarts materiella övervikt tar ut sin rätt.

28. —	h×g6	29. Tf1	De6
30. Lg5	S×e4	31. S×e4	D×e4

Uppgivet.

ENGELSKT PARTI.

Klass 1, Grupp 7.

G. Claesson Huskvarna		**F. Åström** Luleå	
1. c4	c5	2. Sc3	Sc6
3. g3	Sf6	4. Lg2	e5
5. d3	Le7	6. e3	d6
7. Sge2	Lg4	8. f3	

Mera elastiskt förefaller 8. h3 för att efter löpardrag fortsätta med 0—0.

8. —	Le6	9. e4	Dd7
10. Sd5	0—0	11. h3	

En onödig försvagning av kungsflygeln. Här hade vit tillfälle att med 11. S×e7 byta av svarts löpare, men då hade denna förstås inte fått spela den huvudroll, den kommer att göra i partiet.

11. —	Se8	12. Le3	f5
13. Sec3			

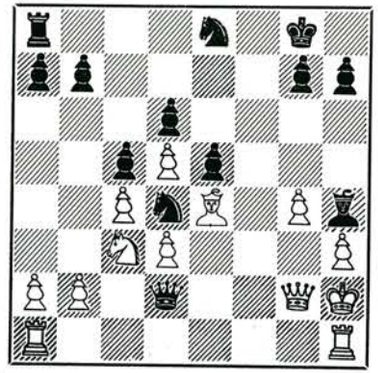
Här gick sista chansen att bli av med svarts angreppslöpare.

13. —	Ld8	14. Lf2	Sd4
15. g4	f×e4	16. f×e4	T×f2!

Ett djärvt, men chansrikt kvalitetsoffer. Svart baserar i fortsättningen sitt spel på att han är överlägsen på de mörka fälten.

17. K×f2	Lh4†	18. Kg1	L×d5
19. e×d5	Df7	20. Df1	Dg6
21. Le4	Dh6	22. Kh2	Dd2†
23. Dg2	Lg3†!		

Ställning efter 23. Dg2.

23. — Lg3†!

Ett elegant drag. På 24. K×g3 följer vit finns nu endast tvångsdrag.

24. Kg1	De3†	25. Kf1	Sc7
26. L×h7†	Kh8		

Svart nappar inte på kroken utan genomför angreppet i bästa stil. Efter 26. —, K×h7 27. De4† skulle efter dambyte ännu återstå ett långt slutspel.

27. Lf5	S×f5	28. De2	

Vit är försvarslös. Om 28. e×f5 så naturligtvis Tf8 etc.

28. —	Df4†	29. Kg1	Dd4†
30. Kg2	Se3†!	31. Kg1	

eller 31. K×g3, Df4† 32. Kh4, Sf5† 33. Kh5, Dh6 matt.

31. —	S×g4†	32. Kg2	Se3†
33. Kg1	Sf5†	34. Kf1	Tf8
35. Df3	Se3†		

Uppgivet.

KUNGSINDISKT.

Klass 1, Grupp 8.

F. Ozolins Lidingö		**H. Ek** Jönköping	
1. c4	Sf6	2. Sc3	g6
3. e4	d6	4. d4	Lg7
5. Sf3	0—0	6. Le2	Sbd7
7. 0—0	e5	8. Lg5	

Ett drag som endast befrämjar svarts syften. 8. Te1 för att efter 8. —, Te8 fortsätta med Lf1 är en vanlig och gedigen fortsättning.

8. —	h6	9. Lh4	g5!

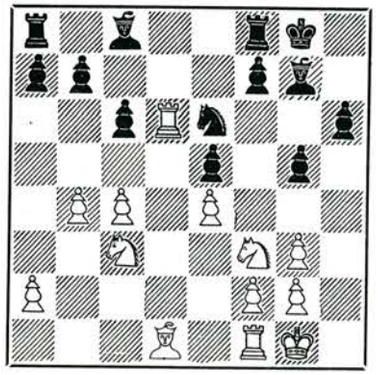
Svart tar redan hand om initiativet. Textdraget inleder en plan att utnyttja den vita svagheten på fältet d4. För den skull ska vits svarta löpare oskadliggöras.

10. Lg3	Sh5	11. d×e5	S×g3
12. h×g3	d×e5	13. Dd5	

Här kom hellre omgrupperingen Se1 i fråga för att efter omständigheterna fortsätta med Sc2 eller Lg4.

13. —	c6	14. Dd6	Df6
15. Tad1	D×d6	16. T×d6	Sc5
17. b4	Se6	18. Ld1	

Ställning efter 18. Ld1

Svart har nått sitt mål, men vit borde i alla fall dragit tillbaka sitt torn från d6, ty det blir nu så att säga utlåst, vilket svart utnyttjar till att skaffa sig avgörande materiell fördel.

SOVJET VANN STUDENT-VM

Av Bernt Sehlstedt

När det fjärde studentvärldsmästerskapet öppnades i Reykjavik den 11 juli hade fjorton nationslag infunnit sig, nämligen Rumänien, Bulgarien, Mongoliet, Sovjet, Tjeckoslovakien, Ungern, England, Equador, Island, USA, Sverige, Finland, Östtyskland och Danmark, och som man ser var det lag från de mest skilda hörn av Moder Jord. Ett speciellt intresse väckte naturligtvis Mongoliet och Equador, som gjort så långa resor för att delta i tävlingen. Den tredje debutanten, Danmark, visste man ungefär var man hade, men naturligtvis undrade man vad nyutnämnde stormästaren Larsen skulle kunna göra i denna församling, bland vilken man även fann andra kända ansikten som t. ex. Tal, Spassky, Filip, Benkö, Olafsson, Lombardy, Padevsky m. fl.

Liksom vid fjolårets turnering i Uppsala möttes Sverige och Sovjet i första ronden och då förmodade man att det var den blivande segraren resp. jumbon som möttes, men då de blågula denna gång mönstrat ett starkare lag så gick åtminstone inte mina tankar helt i den riktningen. Visserligen borde nog Sovjet vinna, men jumbo . . . Denna match kan för övrigt ha ett speciellt intresse, då det för första gången lyckades för de svenske att knipa en halvpoäng, det var jag själv som för en gångs skull inte gjorde min speciella "rysstabbe" i en remiställning, i fjol t. ex. kastade jag om två drag i en klar remiställning mot Kortsjnoj.

Att det inte fanns något att göra åt ryssarnas slutseger stod redan tidigt klart — de brakade fram i turneringstabellen som en Churchilltank genom en pappkåk och tog genomsnittligt drygt 3,2 poäng per rond (!)

18. —	Sd4	19. S×d4	e×d4
20. Se2	Le6	21. S×d4	

Det hotade Le5, varför vit ej hann gardera bonden på c4.

21. —	L×c4	22. Te1	Le5
23. Td7	Tfd8	24. T×d8	T×d8
25. Se2	L×a2	26. f4	Ld6
27. Lc2	L×b4	och svart vann.	

Partier av mästarna Hagberg och Sepp överstår till nästa nummer.

— och lika klart var det att Bulgarien, Tjeckoslovakien och Ungern skulle slåss om de följande prisen, så sensationerna fick man söka på annat håll. En överraskning var t. ex. Equadors förstabordsspelare Munoz, som i andra och tredje ronden besegrade Larsen resp. Olafsson. Tyvärr fortsatte han inte i samma stil, men visade trots allt att han är en förmåga att räkna med. En annan överraskning var att Bent Larsen, som var störste poängplockare vid "stora" olympiaden i Moskva, här endast lyckades skrapa ihop 5 poäng av 13 möjliga. Fridrik Olafsson lyckades något bättre och tog 7 poäng.

Sveriges resultat i de olika matcherna blev:

Sverige—Sovjet	½—3½
„ —Tjeckoslovakien	½—3½
„ —Ungern	½—3½
„ —England	1 —3
„ —Equador	2½—1½
„ —Island	2 —2
„ —USA	½—3½
„ —Danmark	½—3½
„ —Finland	2½—1½
„ —Östtyskland	1½—2½
„ —Rumänien	1½—2½
„ —Bulgarien	1 —3
„ —Mongoliet	1½—2½

Som framgår av uppställningen förlorades ingen match med 0—4 och att laget tydligen spelade bäst på slutet. Något som kan vara ägnat att förvåna är den stora förlusten mot Danmark och den får faktiskt betecknas som en enda stor olyckshändelse, då siffrorna mycket väl kunde ha blivit de omvända. Söderborg hade t.ex. tre (!) merbönder mot Larsen, men lät sig överrumplas av ett bluffbetonat angrepp, Häggqvist hade pjäs (!) mera mot Ravn, och Palmkvist kunde på några drag forcera dam mot Dinsen, men då inträdde någon illasinnad gudinna på scenen och för att travestera Churchill: "Sällan har väl så få på så kort tid gjort så många fel" . . .

Det fullständiga resultatet blev:

	poäng
1) Sovjet	43½
2) Bulgarien	37
3) Tjeckoslovakien	36
4) Ungern	34½
5) USA	31
6) Rumänien	29
7) Östtyskland	28
8) Island	27
9) England	23½
10) Danmark	19
11) Sverige	16
12) Equador	15½
13) Mongoliet	14½
14) Finland	9½

Den svenska placeringen torde ungefär motsvara vad man hade anledning förmoda före turneringen och spelarna får i stort sett vara nöjda med sina insatser. Detta gäller i varje fall Söderborg, som vid första bordet presterade ett lugnt och säkert spel, tog 5½ poäng och fullföljde därigenom traditionen att förstabordsspelaren når det bästa resultatet. Häggqvist erövrade 3½ poäng, vilket kanske var mindre än väntat, men en viss speltrötthet efter SM-tävlingen kan ha inverkat. Palmkvist lyckades endast ta 2½ poäng, men spolierade vid flera tillfällen sina chanser genom svåra förbiseenden och torde bättre tränad ha nått ett bättre resultat, något som även gäller mig själv. Mina 4½ poäng kunde ha varit flera, men om inte om hade varit etc.

Beträffande arrangemangen så avvek tävlingen endast på en punkt från de andra — åskådarna! Aldrig kunde väl en svensk schackspelare drömma om att få se 800 åskådare dödstysta följa kampen. Det var unga och gamla, män och kvinnor, och alla tycktes vara lidelsefullt angagerade av schack, och till nästa student-VM, som spelas i Sofia, får man endast hoppas att arrangemangen och publiken liknar Reykjaviks och att den enda förändringen ligger i att den svenska insatsen blir bättre!

Forts. från sid. 147

Grupp 8: Hans Ek, Jönköping, 28 år. Ett av de större namnen i småländskt schackliv och framgångsrik redan som junior. I samma grupp tog Leo Sepp, Stockholm, 58 år, mästartiteln genom sitt andra 2-pris. Sepp har i yngre år deltagit i estniska landslaget (München-olympiaden 1936).

*

I den traditionella SM-blixten deltog 146 (!) spelare; utslagning efter två förlustpoäng. Segrare blev Åke Olsson, följd av Nils Bergkvist, Erik Lundin och Gunde Östberg.

*

Sverigemästaren Z. Nilsson — som mottog kungapokalen — fick också en personlig hälsning i telegram från konungen.

Forts. från sid. 160

Avsikten med detta drag är att förhindra svarts manöver med Tb8 genom hotet d5 och den svarta springaren kan inte komma till a5 på grund av b4! Svart måste alltså modifiera sin spelplan eller åtminstone fördröja dess genomförande.

8. —, Sd7

Detta är kanske det bästa draget. Det spelades så i partiet O'Kelly—Diez del Corral, Gijon 1956. Draget Dd3 användes här för första gången.

9. Tfd1

I Aljechinturneringen spelade Ståhlberg mot Ciocaltea 9. Le3, Tb8 10. Tac1, h6 11. Tac1, Kh7 12. Db1. Kh7 12. Db1 med fördel för vit.

9. —,	Tb8	10. Le3	h6
11. Tac1	Kh7	12. Db1	

och vit står bättre.

Hans Müller—A. Pawelczak:
SCHACKGENIE ALJECHIN
Pris: häftad 12: 50, inb. 16: 50
Postgiro 39 73

GUNNAR HULT IN MEMORIAM

Bergsingenjör Gunnar Hult har avlidit efter en tids sjukdom. Han var född i Helsingfors 1895. Efter examen vid Tekniska högskolan i Stockholm 1919 och en tids tjänstgöring som lärare vid Bergsskolan i Falun anställdes han vid Domnarfvets Jernverk. Härefter följde anställningar vid Höganäs—Billesholms ab och ab A. Ekströms maskinaffär, Stockholm, i vilket företag han i många år var verkställande direktör.

Gunnar Hult

Gunnar Hult bevarade genom hela livet ett stort intresse för schackspelet. Redan under studietiden medlem av Stockholms Schacksällskap blev han där snabbt "upptäckt" och placerad vid femte eller sjätte bordet i Sällskapets starka representationslag i matcherna mot Köpenhamn, Skåne och Göteborg. Ett talande bevis för Hults höga spelstyrka är hans seger i Sällskapets turnering 1918, före Gustav Nyholm, Ernst Jacobson och Karl Olsson. Senare i tiden tillhörde Gunnar Hult även Wasa Schackklubb. Här kunde man då se den ovanliga kombinationen av far och son — den kände landslagsspelaren Björn Hult — kanske sida vid sida i matcher i klubbens A-lag. Gunnar Hult var en livlig anhängare också av korrespondensspelet och deltog i TfS:s turneringar redan i början av 20-talet. Under hans senaste år blev denna gren av spelet hans verkliga passion. Förutom egna svenska och internationella partier engagerade han sig i telepartier för Stockholms Schacksällskap och kunde för inte så länge sedan glädja sig åt seger mot Island. Detta var visserligen en kollektiv prestation, men hans medspelare erkänner gärna hur blek deras insats framstår vid sidan av Gunnar Hults energi och outtröttlighet i analyserna. Personligen var Gunnar Hult den mest hjärtevarma människa man kunde träffa.

BARDA SEXFALDIG NORGEMÄSTARE

Årets turnering om Norgemästerskapet ägde rum i Lillehammaer och räknade i högsta klassen 20 deltagare med praktiskt taget alla de främsta. Här behövdes ingen splittring i smågrupper och in- och utlottning: en hederlig Monradsturnering i nio ronder och saken var klar!

Efter en vilopaus på fyra år hade Olof Barda åter fått lust att pröva sina färdigheter, med resultat att han vann turneringen och därmed hemförde mästerskapet för sjätte gången. Resultatet för de främsta blev: Olaf Barda 7½, Åge Vestöl 7, Svein Johannessen 7, O. B. Morcken 5, Einar Haave 5, Magne Johannessen 5, Per Lindblom 5. Ordningsföljden vid lika poäng enligt Sonneborn. Det betydelsefulla partiet Barda—Vestöl vanns av den förstnämnde; i icke ringa grad genom att han tillgrep en "psykologisk fint" som dock så vitt vi vet är helt reglementsenlig: Barda öppnade nämligen partiet med 1. Sg1—h3! Häremot fanns inget försvar . . .

BAGARE FORSBERG 60 ÅR

Detta häfte kom tyvärr inte ut i rätt tid för att omtala, att schackspelande bagaren Gustaf Vilhelm Forsberg, Sverige, den 16 augusti skulle fylla 60 år. Han får sin salut i efterskott.

Gustaf Forsberg

Schackspelet började han med 1916. Några tävlingsresultat i vanlig mening belastar inte jubilaren, men som snabbspelare inger han landsomfattande respekt. Det märkligaste med Forsberg är hans systematiska rundresor inom vårt land. Han är stormästare inom liftningens svåra konst! Har geografiskt ganska regelbundna färdvägar och några viktiga knutpunkter: Stockholm—Göteborg—Örebro—Östersund, men han gör uppehåll på otaliga andra platser och är ett levande lexikon på orter i Sverige. Gustaf Vilhelm Forsberg kommer nog bra nära urbilden i Harry Martinsons "nomad"-filosofi.

Där Forsberg drar fram får han genast kontakt med schackspelare och är en riksbekant och gärna sedd gäst i de klubbar som faller under hans "distrikt". TfS har särskild anledning att till den "filosofiske—psykologiske" bagaren uttala en lyckönskan och ett tack vid jubileet. Han har nämligen under många år haft den goda vanan att anteckna nya prenumeranter på tidskriften under sitt kringfarande. Den lilla dusör han fått för de tjänsterna täcker sannerligen inga resekostnader!

G. H. ANDERSSON DÖD.

Landslagsspelaren Gustaf Henry Andersson, Skoghall, har avlidit. Han hade länge lidit av ohälsa (sockersjuka) och blev genom sin sjukdom blind förra året. Gustaf Andersson, som var född 1913, efterlämnar maka och fyra pojkar; den yngste — Bjarne — är nu 11 år och väckte uppmärksamhet redan vid 8 års ålder genom sina schacktalanger. Inom Värmlands schackförbund beslöts redan tidigt i våras att företa en riksinsamling och vidare att begära Sveriges schackförbunds stöd för ekonomisk hjälp till Gustaf Andersson. De medel som härigenom inflyter kommer nu den efterlämnade familjen tillgodo.

Gustaf Andersson tillhörde landslagsklassen sedan 1951. Här gjorde han flera goda resultat. Vid SM 1952 fick han första skönhetspriset, och 1954 delade han femte pris i en stark 12-mannagrupp. I värmländskt schackliv var han den dominerande under nära 20 år, erövrade inte mindre än 6 individuella DM. Under sin tid i Karlstads och Skoghalls schackklubbar hemförde han 19 klubbmästerskap eller nästan alla han deltog i. Även som korrespondensspelare gjorde sig Gustaf Andersson bemärkt. Han tillhörde svenska landslagsklassen och internationella championklassen.

STÅHLBERG TILL TEXAS?

Det blev ingen schackolympiad i Texas, enär det visade sig omöjligt för de tilltänkta arrangörerna att uppbringa erforderliga medel. Och någon billig historia hade det förvisso inte blivit. Emellertid ser det ut som om Texas i annan form velat rädda åt sig en plats i schackhistorien. En stor internationell turnering har utlysts i Dallas under november—december. Inbjudan har sänts till tolv stormästare, däribland svensken Ståhlberg. Det sägs att världsmästaren Smyslov har tackat ja till inbjudan, likaså exvärldsmästaren Euwe. USA har sin Reshevsky, som man gärna vill se i kamp mot andra kontinenters storheter. Turneringen är avsedd att spelas dubbelrondig.

Reshevsky har nyligen besegrat Bisquier i en match om tio partier; före sista partiet hade Reshevsky 5½ mot 3½.

Vid VM för juniorer i Kanada segrade amerikanen Lombardy. Som kandidat för den posten om ett eller annat år kan nog nämnas den nu 14-årige Bobby Fischer, Brokklyn. Han hemförde nyligen USA:s juniormästerskap i suverän stil och gör sig alltmera gällande i "vuxet" sällskap . . .

SOVJET—JUGOSLAVIEN 42—22

En ny stormatch Sovjet—Jugoslavien 3—16 juli i Leningrad, varvid ryssarna segrade med 42—22. Vid förra årets match i Belgrad blev Sovjets vinstsiffror 38 mot 26. Varken Smyslov eller Botvinnik deltog. Tävlingen spelas med 8-mannalag, och alla möter var och en i motsatta laget. Det segrande laget hade följande individuella resultat: Tajmanov 6 (8), Kortschnoj 5½ (7), Bronstein 5 (7), Petrosian 5 (8), Boleslavsky 4 (5), Geller 4 (7), Toluch 3½ (7), Keres, Cholmov och Furman vardera 3 poäng av 5 partier.

I det jugoslaviska laget spelade Gligoric utomordentligt och tog 6 poäng av 8! Matanovic tog 4½ (8), Ivkov 3½ (8), medan de övriga "misslyckades"; uttrycket får tas för vad det är värt. Att inte lyckas mot sådana motståndare är knappast ett misslyckande. Men en så känd spelare som Trifunovic fick endast en remi på fem partier.

RYSK EM-SEGER

I samband med FIDE:s kongress i Wien — varom närmare i nästa häfte — har spelats lagtävlingar om Europamästerskapet. Slutresultatet blev: 1) Sovjet 41 (av 60 möjliga), 2) Jugoslavien 34, 3) Tjeckoslovakien 24½, 4) Västtyskland 20½. Sista ronden bjöd på överraskningen att Jugoslavien slog Sovjet med 6—4, men ryssarnas seger var då redan klar. Deras framgångsrikaste spelare denna gång var Kortchnoj, som tog 5½ poäng av sex partier, medan världsmästaren Smyslov bara hade 3½.

NY VM-MATCH

Enligt senaste uppgift kommer Botvinnik att begagna sig av sin rätt till en revanchmatch mot Smyslov. Den 4 mars nästa år är det meningen att kampen skall börja.

PARTIER FRÅN MATCHEN SOVJET—JUGOSLAVIEN

Franskt parti

Nedeljkovic		Kortchnoj	
1. e4,	e6	2. d4,	d5
3. Sc3,	Lb4	4. e5,	b6
5. e3,	Lf8	6. Sf4,	Dd7

Lägg märke till den genomgående originella behandlingen av öppningen! Att vit kommer ur gängorna är kanske inte så underligt.

7. Le2,	Sc6	8. 0—0,	Lb7
9. b3,	0—0—0	10. Lb2,	f5
11. e×f6,	g×f6	12. Te1,	Sh6
13. Lb5,	a6	14. Lf1,	Te8
15. Dd2,	Sf5	16. Tad1,	h5
17. Sb1,	Tg8	18. Dd3,	Sce7
19. g3,	Sg6	20. Lg2,	Sd6
21. Sbd2,	Lh6	22. c4,	d×c4
23. S×f4,	Sf4!	24. S×d6†	D×d6
25. g×f4,	D×f4	26. d5,	L×d5
27. Kh1,	T×g2	28. K×g2,	Dg4
29. Kf1,	L×f3	30. Dd7†,	Kb7

Uppgivet.

*

SCHACKOLYMPIAD I MÜNCHEN

Västtyska schackförbundet har åtagit sig arrangörsskapet för nästa års olympiad. Den skall hållas i München.

Nimzoindianskt

Gligoric		Toluch	
1. d4,	Sf6	2. c4,	e6
3. Sc3,	Lb4	4. Sf3,	d5
5. e3,	0—0	6. Ld3,	d5
7. 0—0,	c×d4	8. e×d4,	d×c4
9. L×c4,	Sbd7	10. Ld3,	a6
11. Se5,	S×e5	12. d×e5,	Sd7
13. Te1,	Sc5	14. Te3,	g6
15. Se4,	S×e4	16. T×e4,	Le7
17. Lh6,	Te8	18. Df3,	Ld7
19. Tg4,	Lc6	20. Dg3,	Lf8

Det hotade L×g6. Vit fortsätter även nu mycket energiskt.

21. L×f8,	K×f8	22. h4,	Db6
23. h5,	D×b2	24. Td1,	Tad8
25. Tf4,	Td7	26. h×g6,	h×g6
27. Dg5,	Td4?	28. T×f7†!	K×f7
29. L×g6†,	Kg8	30. Lh5†,	Kh7
31. Dg6†,	Kh8	32. Df6	Uppg.

*

Radioschack i ny form förberedes, inbjudan kommer att offentliggöras under senare delen av september.

Kongressmärket

Det trevliga kongressmärket från SM i Stockholm kan nu erhållas för endast kr. 1: 20, som enklast sändes i frimärken till: Stockholms schackförbund, Drottninggatan 29 C, Stockholm C.

BRA BÖCKER av dr EUWE

på svenska språket:

Strategi och Taktik (inb.) 7: 50
Tornslutspel 3: 25

(Postgiro 39 73)

SPELÖPPNINGSTEORI

AV DR M. EUWE

— Ett standardverk över den moderna spelöppningsteorin. —

Serien består av tolv delar.

I NY, OMARBETAD UPPLAGA HAR UTKOMMIT:

1. **Slutna spel I.** Klassisk damgambit: Ortodox med variationer.
Pris kr. 4: 75
2. **Slutna spel II.** Klassisk Damgambit: Cambridge-Springs, Manhattan, Tarrasch.
3. **Slutna spel III.** Damgambit: Slaviskt, Albin, Antagen m. fl. Dambondespel: Colle m. fl.
Pris per del kr. 3: 25
4. **Halvslutna spel I.** Nimzoindiskt.
Pris kr. 4: 75.
5. **Halvslutna spel II.** Kungsindiskt, Grünfeldindiskt, Damindiskt, Gammalindiskt m. fl.
Pris kr. 6: —.
8. **Halvöppna spel I.** Franskt, Caro-Kann.
Pris kr. 4: 25
9. **Halvöppna spel II.** Sicilianskt, Aljechins försvar och diverse.
Pris kr. 3: 25.
10. **Öppna spel I.** Spanskt-, Tre- och Fyrspringarspel.
Pris kr. 6: —
11. **Öppna spel II.** Tvåspringarspel, Italienskt, Skotskt, Ryskt, Philidor m. fl.
12. **Öppna spel III.** Kungsgambit, Wienerparti, Löparspel, Centrumgambit m. fl.
Pris per del kr. 3: 75

BESTÄLLNING sker enklast genom inbetalning å postg. 39 73

MIN FÖRSTA SCHACKBOK

Av KURT RICHTER

Författaren säger i sitt förord bl. a: "Avsikten med denna bok är att försöka ge en mångsidig belysning av schackspelets inneboende skönhetsvärden och på så sätt stimulera läsaren till att ännu mer fördjupa sig i detta ädla spel."

Egentligen är Richters nya bok tillägnad nybörjaren. Genom sitt säreget personliga och levande framställningssätt åstadkommer han likväl metamorfosen, att även herr Mästaren själv kommer att läsa boken med stor behållning och inte utan saknad skiljer sig ifrån den! Enstaka kapitel är värda hela slanten; där finns ett präktigt schacklexikon (A—Ö), en historisk återblick (från Philidor till Botvinnik), ordspråk, citat, anekdoter, grotesker och mycket annat.

Pris kronor 4: 50

Schacklitteratur och schackmateriel

CAPABLANCA: Lärobok i schack		Kr.	11:50
CEDER: Mattförförelseproblem		„	4:25
EUWE: Tornslutspel		„	3:25
„ Bedømmelse og Planlægning (dansk)		„	7:50
„ Positions- og Kombinationsspil (dansk)		„	5:—
„ Strategi och Taktik (svensk)	inb.	„	7:50
KMOCH: Rubinstein vinner: 100 partier	inb.	„	8:25
NIELSEN: Hvordan man vinder en Gevinststilling		„	6:—
„ Kan de kombinere		„	5:—
„ Kongeangrebet		„	7:—
„ Nimzowitsch, Danmarks Skaklærer		„	11:—
KURT RICHTER: Schackkavalkad del I	inb.	„	6:75
„ Schackkavalkad del II	inb.	„	6:75
„ Min första schackbok		„	4:50
WIGFORSS: Hur man spelar schack	inb.	„	13:50
SCHACKSPEL Lyx		„	13:75
„ Hel springare, filt och bly		„	11:75
„ Hel springare, filt		„	9:—
„ Klubbmodell (fernissad trälåda)		„	5:75
SCHACKBRÄDE		„	3:—
SCHACKMATTOR 45×45 (styvt papper)		„	0:75
FICKSCHACKSPEL med lås		„	8:—
SCHACKPROTOKOLL pr 500 st.		„	7:50
PROTOKOLLHÄFTE, fickformat, 26 protokoll		„	0:75
FÖRSEGLINGSKUVERT pr 100 st		„	2:—
TURNERINGSTABELLER (rondlistor) 6—8—10 spelare, per st.		„	0:03
„ „ 12—14—16 spelare, per st.		„	0:06
KORRESPONDENSKORT pr 100 st.		„	1:70

TIDSKRIFT FÖR SCHACKS FÖRLAG

Drottninggatan 29 C - Stockholm

Postgiro 3973

NYA A.-B. ÖREBRO DAGBLADS TRYCKERI - 1957

Pris 2 kr.